

Lectio Divina segédanyag

A év – Lk 2,22-40

A szentmise evangéliumi szakaszához

Lectio Divina munkacsoport:

Biblikus nézőpont:

Asztalos Gábor, Geiszelhardt Sára, Hegyi László,

Liturgikus nézőpont

Mohay Réka

Pedagógiai nézőpont:

Csonka Laura, Roszkopf Rita

Szemlélődési nézőpont

Asztalos Lívia

Szerkesztő

Asztalos Lívia

Tanítóhivatali nézőpont

Révai László,

Sárszegi Judit

Lektori szolgálatot teljesítettetek:

Hegyi László –teljes tartalom áttekintése

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Simeon meglátta a Szabadítót, a Messiást.

Amikor Mózes törvénye szerint eltelték Mária tisztulásának napjai, fölvitték Jézust Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak, amint az Úr törvénye előírja: „Minden elsőszülött fiú az Úr szent tulajdona.” Ekkor kellett Máriának, ugyancsak az Úr törvénye szerint, „egy pár gerlét vagy két galambfiókát” tisztulási áldozatul bemutatnia.

És íme, volt Jeruzsálemben egy Simeon nevű férfiú, egy igaz és istenfélő ember, aki Izrael vigaszára várt, és a Szentlélek lakott benne. A Szentlélek kinyilatkoztatta neki, hogy nem lát halált addig, míg meg nem látja az Úr Fölkentjét. A Lélek arra indította, hogy menjen a templomba, amikor a gyermek Jézust odavitték szülei, hogy a törvény előírásai szerint cselekedjenek vele. Simeon a karjára vette őt, és így magasztalta Istent:

Most már elbocsáthatod szolgádat, Uram, szavaid szerint békességben, mert szemeim meglátták Szabadításodat, melyet minden nemzet számára készítettél, hogy világosság legyen: kinyilatkoztatás a pogányoknak, és dicsőség népednek, Izraelnek. Jézus atyja és anyja ámulva hallgatták mindazt, amit Simeon mondott. Simeon pedig megáldotta őket, és így szólt Máriához, Jézus anyjához: „Lám, e gyermek által sokan elbuknak, és sokan feltámadnak Izraelben! Az ellentmondás jele lesz ő – még a te lelkedet is tőr járja át –, hogy napfényre kerüljenek sok szívnek titkos gondolatai!” Ott volt Anna próféta is, Fánuel leánya Áser törzséből. Idős volt már, napjai előrehaladtak. Leánykora után hét évig élt férjével, majd özvegyen érte meg a nyolcvanegyedik évét. Nem hagyta el a templomot soha, böjtölve és imádkozva szolgálta Istent éjjel és nappal. Abban az órában is odament, dicsőítette Istent, és beszélt a gyerekekről mindazoknak, akik Jeruzsálem megváltására vártak. Miután az Úr törvénye szerint elvégeztek mindent, visszatértek városukba, a galileai Názáretbe. A gyermek pedig növekedett és erősödött, eltelt bölcsességgel, és Isten kedvét lelte benne.

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus nézőpont

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

²² Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παραστῆσαι τῷ κυρίῳ,

Amikor pedig eltelték megtisztulásuknak Mózes törvénye szerinti napjai, elvitték őt Jeruzsálambe felajánlani az Úrnak

²³ καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι Πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται,

– amint az Úr törvényében írva van: minden anyaméhet megnyitó férfi szentnek lesz neveztetve az Úr részére –,

²⁴ καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζευγὸς τρυγόνων ἢ δύο νοσοῦς περισσεῶν.

és áldozatot bemutatni, ahogy az az Úr törvényében kimondva van: “egy pár gerlicét vagy két fiatal galambot”.

²⁵ Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἱερουσαλήμ ᾧ ὄνομα Συμεὼν, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ’ αὐτόν.

Íme, volt Jeruzsálemben egy Simeon nevű ember, aki igaz és mélyen vallásos ember volt, meggyőződéssel várta Izrael vígaszát, és a Szentlélek volt rajta.

²⁶ καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν χριστὸν κυρίου.

A Szentlélek által pedig kinyilatkoztatott számára, hogy nem látja meg a halált, míg előbb meg nem látja az Úr Fölkentjét.

²⁷ καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ

Ő aztán a Lélek befolyása alatt bement a templomba, és midőn a gyermek Jézust szülei odahozták a törvényben rá vonatkozóan elhangzottakat megteendő

²⁸ καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν·

Ő /Simeon/ átvette őt karjába és dicsérte az Urat mondván:

²⁹ Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ.

Bocsásd el most szolgád, fennséges Úr, szavad szerint békében

³⁰ ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου

mert szemeim meglátták megmentődet

³¹ ὁ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,

akit minden nép jelenlétében előkészítettél

³² φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.

világosság kinyilatkoztatása népek előtt és népednek, Izraelnek dicsősége.

³³ καὶ ἦν ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ.

Apja és anyja elcsodálkoztak a róla mondottakon.

³⁴ καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· Ἴδου οὗτος κεῖται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον,

Majd Simeon megáldottaőket és így szólt anyjához: Lám, sokak bukására és sokak felemelkedésére lesz Izraelben, ellentmondás jelévé válik,

³⁵ καὶ σοῦ ὁδὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

a te lelkedet pedig tőr járja át, míg sokak szívének szándéka kinyilvánításra kerül.

³⁶ Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ (αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἔτη ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς,

Volt ott egy prófétaasszony is, Anna, Fánuel lánya, Áser törzséből (előrehaladott korban volt, szüzességét követően hét évig él férjével,

³⁷ καὶ αὕτη χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων,) ἡ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστεῖαις καὶ δεήσεσιν λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν.

özvegy volt 84 éves koráig), nem hagyta el a templomot, könyörögve böjtölt és imádkozott éjjel-nappal.

³⁸ καὶ αὕτη τῆ ὥρα ἐπιστᾶσα ἀνωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἱερουσαλήμ.

Pont abban az órában hálát adott Istennek, és azokhoz beszélt órála, akik elszántan várták Jeruzsálem megváltását.

³⁹ Καὶ ὡς ἐτέλεσαν □ πάντα τὰ κατὰ τὸν νόμον κυρίου, □ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν □ εἰς πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ.

Amint eleget tettek az Úr minden törvényének, visszatértek Galileába, saját városukba, Názáretbe.

⁴⁰ Τὸ δὲ παιδίον ἤρξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο □ πληρούμενον σοφία□, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ’ αὐτό.

A gyermek pedig növekedett és megerősödött, telve bölcsességgel. Az Isten kegyelme pedig rajta volt.

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata

Szent István Társulati Biblia Jeromosfordítás

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

²²Et postquam impleti sunt dies purgationis eorum secundum legem Moysis, tulerunt illum in Hierosolymam, ut sisterent Domino,

²²Amikor elteltek a tisztulásnak a Mózes törvényében megszabott napjai, felvitték Jeruzsálembe,

hogyan bemutassák az Úrnak,

²²Mikor pedig elteltek tisztulásuk napjai, Mózes törvénye szerint felvitték őt Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak,

²²Amikor elteltek a mózesi törvényben megszabott tisztulás napjai, Jeruzsálembe vitték, hogy bemutassák az Úrnak.

²²Mikor pedig betöltek Mária tisztulásának napjai a Mózes törvénye szerint, felvivék őt Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak.

²²Amikor leteltek a tisztulásuknak Mózes Törvényében megszabott napjai, felvitték Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak –

²³sicut scriptum est in lege Domini: — Omne masculinum adaperiens vulvam sanctum Domino vocabitur ||,

²³ahogy az Úr törvényében elő volt írva: az anyaméhet megnyitó minden elsőszülött fiú az Úr szentjének hívatik;

²³amint az Úr törvényében írva van: »Minden elsőszülött fiúgyermek az Úrnak legyen szentelve«

, (Kiv 13,2.12)

²³Így parancsolja az Úr törvénye: „Minden elsőszülött fiúgyermek az Úrnak legyen szentelve. 23(A mint megíratott az Úr törvényében, hogy: Minden elsőszülött fiú az Úrnak szenteltessék), ²³amint meg van írva az Úr Törvényében: *minden elsőszülött fiú az Úrnak legyen szentelve* –,

²⁴et ut darent hostiam secundum quod dictum est in lege Domini: par turturum aut duos pullos columbarum.

²⁴s az áldozatot is be akarták mutatni, ahogy az Úr törvénye előírta: egy pár gerlicét vagy két galambfiókát.

²⁴és hogy áldozatot mutassanak be, amint az Úr törvénye mondja: »Egy pár gerlicét vagy két galambfiókát.« (Lev 12,8)

Be akarták mutatni az Úr törvényében rendelt áldozatot is: ²⁴„Egy pár gerlicét vagy két galambfiókát.

²⁴És hogy áldozatot adjanak, a szerint a mint megmondattott az Úr törvényében: Egy pár gerlicét, vagy két galambfiat.

²⁴és hogy áldozatot mutassanak be az Úr Törvényének előírása szerint: *egy pár gerlicét vagy két fiatal galambot*.

²⁵Et ecce homo erat in Ierusalem, cui nomen Simeon, et homo iste iustus et timoratus, exspectans consolationem Israel, et Spiritus Sanctus erat super eum;

²⁵Íme, volt Jeruzsálemben egy Simeon nevű igaz és istenfélő ember. Várta Izrael vigaszát, és a Szentlélek volt rajta.

²⁵Élt pedig Jeruzsálemben egy ember, Simeon volt a neve, igaz és istenfélő férfiú, aki várta Izrael vigasztalását, és a Szentlélek volt rajta.

²⁵Volt Jeruzsálemben egy Simeon nevű, igaz és istenfélő ember. Várta Izrael vigaszát és a Szentlélek lakott benne.

²⁵És ímé vala Jeruzsálemben egy ember, a kinek neve Simeon volt, és ez az ember igaz és istenfélő vala, a ki várta az Izrael vigasztalását, és a Szent Lélek vala ő rajta.

²⁵Íme, élt egy ember Jeruzsálemben, akinek Simeon volt a neve. Igaz és istenfélő ember volt, várta Izrael vigasztalását, és Szentlélek volt rajta.

²⁶et responsum acceperat ab Spiritu Sancto non visurum se mortem nisi prius videret Christum Domini.

²⁶Kinyilatkoztatást kapott a Szentlélektől, hogy addig nem hal meg, amíg meg nem látja az Úr Fölkentjét.

²⁶A Szentlélek kijelentette neki, hogy halált nem lát, amíg meg nem látja az Úr

Felkentjét.

²⁶Kinyilatkoztatást kapott a Szentlélektől, hogy nem hal meg, amíg meg nem látja az Úr Fölkentjét.

²⁶És kijelentetett néki a Szent Lélek által, hogy addig halált nem lát, a míg meg nem látja az Úrnak Krisztusát.

²⁶Azt a kinyilatkoztatást kapta a Szentlélektől, hogy nem hal meg addig, amíg meg nem látja az Úr Fölkentjét.

²⁷Et venit in Spiritu in templum. Et cum inducerent puerum Iesum parentes eius, ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo,

²⁷A Lélek indítására a templomba ment. Amikor a szülők a gyermek Jézust bevitték, hogy a törvény előírásának eleget tegyenek,

²⁷Ekkor a Lélek ösztönzésére a templomba ment. Amikor szülei bevitték a gyermek Jézust, hogy a törvény szokása szerint cselekedjenek vele,

²⁷A Lélek ösztönzésére a templomba ment. Mikor a gyermek Jézust bevitték szülei, hogy a törvény rendelkezése szerint tegyenek vele,

²⁷És ő a Lélek indításából a templomba méne, és mikor a gyermek Jézust bevivék szülői, hogy ő érette a törvény szokása szerint cselekedjenek,

²⁷A Lélek indítására a Templomba ment, és amikor a gyermek Jézust bevitték szülei, hogy eleget tegyenek a Törvény előírásainak,

²⁸et ipse accepit eum in ulnas suas et benedixit Deum et dixit: ²⁸karjába vette és áldotta az Istent ezekkel a szavakkal: ²⁸karjaiba vette őt, és Istent magasztalva így szól:

²⁸karjába vette és e szavakkal áldotta az Istent:

²⁸Akkor ő karjaiba vevé őt, és áldá az Istent, és monda:

²⁸karjába vette, és így áldotta Istent:

²⁹— Nunc dimittis servum tuum, Domine, secundum verbum tuum in pace,

²⁹„Most bocsásd el, Uram, szolgádat, szavaid szerint békében, ²⁹»Most bocsátod el, Uram, szolgádat a te igéd szerint békeességben, ²⁹„Bocsásd el most szolgádat, Uram, szavaid szerint békeességben,

²⁹Mostan bocsátod el, Uram, a te szolgádat, a te beszéded szerint, békeességben:

²⁹Most elbocsátod, Uram, szolgádat szavad szerint békeességben,

³⁰quia viderunt oculi mei salutare tuum,

³⁰mert látta szemem üdvösségedet,

³⁰mert látták szemeim üdvösségedet, ^(Iz 40,5) ³⁰hiszen már látták szemeim az üdvösséget,

³⁰Mert látták az én szemeim a te üdvösségedet, ³⁰mert meglátta szemem üdvösséged,

³¹quod parasti ante faciem omnium populorum, ³¹melyet minden nép színe előtt készítettél, ³¹melyet minden nép színe előtt készítettél, ^(Iz 52,10)

³¹amit minden nép számára rendeltél:

³¹A melyet készítettél minden népeknek szeme láttára;

³¹amit minden nép szeme láttára megvalósítottál:

³²lumen ad revelationem gentium et gloriam plebis tuae Israel ||.

³²világosságul a pogányok megvilágosítására, és dicsőségül népednek, Izraelnek. ||

³²világosságul a nemzetek megvilágosítására és dicsőségére népednek, Izraelnek«. ^(Iz 42,6; 49,6; Iz 46,13)

³²világosságul a pogányok megvilágítására és dicsőségére népednek, Izraelnek. ||

³²Világosságul a pogányok megvilágosítására, és a te népednek, az Izraelnek dicsőségére.

³²a fényt, ami a pogányoknak kinyilatkoztatás, és népednek, Izraelnek dicsőség.

³³Et erat pater eius et mater mirantes super his, quae dicebantur de illo.

³³Apja és anyja csodálkoztak azon, amit fiukról mondott.

³³Apja és anyja csodálkoztak mindazon, amit róla mondtak.

³³Atyja és anyja csodálkozva hallgatták, amit mondott.

³³József pedig és az ő anyja csodálkoznak azokon, a miket ő felőle mondtak.

³³Apja és anyja csodálkoztak azon, amit róla mondott,

³⁴Et benedixit illis Simeon et dixit ad Mariam matrem eius: — Ecce positus est hic in ruinam et resurrectionem multorum in Israel et in signum, cui contradicetur

³⁴Simeon megáldotta őket, és így szólt anyjához, Máriához: „Íme, ő sokak romlására és sokak feltámadására lesz Izraelben, jel lesz, amelynek ellene mondanak —

³⁴Simeon megáldotta őket, anyjának, Máriának pedig ezt mondta: »Íme, sokak romlására és feltámadására lesz ő Izraelben; jel lesz, melynek ellene mondanak

³⁴Simeon áldotta őket és így szólt anyjához, Máriához: „Sokak romlására és föltámadására lesz ő Izraelben: jel, amelynek ellenszegülnek —

³⁴És megáldá őket Simeon, és monda Máriának, az ő anyjának: Ímé ez vettetett sokaknak elestére és feltámadására az Izraelben; és jegyül, a kinek sokan ellene mondanak;

³⁴Simeon pedig megáldotta őket, és ezt mondta anyjának, Máriának: „Íme, ő sokak bukására vagy felemelkedésére rendeltetett Izraelben: jelül, amelynek ellene mondanak.

³⁵ — et tuam ipsius animam pertransiet gladius — ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.

³⁵ a te lelkedet is tőr járja át –, hogy kiderüljenek sok szív titkos gondolatai. ||

³⁵ – és a te lelkedet tőr járja át –, hogy nyilvánosságra jussanak sok szív gondolatai.«

³⁵ s a te lelkedet is tőr járja át – hogy így megnyilvánuljon sok szív érzése. ||

³⁵ Sőt a te lelkedet is áthathatja az éles tőr; hogy sok szív gondolatai nyilvánvalókká legyenek.

³⁵ A te lelkedet is kard járja majd át. Így lesz nyilvánvalóvá sok szív szándéka. ||

³⁶ Et erat Anna prophetissa, filia Phanuel, de tribu Aser. Haec processerat in diebus multis et vixerat cum viro annis septem a virginitate sua;

³⁶ Volt egy Áser törzséből való, Anna nevű prófétaasszony, Fánuel leánya, aki már igen öreg volt. Hét évig élt férjével lánysága után,

³⁶ Volt egy Anna nevű prófétaasszony is, Fánuel leánya, Áser törzséből. Nagyon előre haladt már napjaiban, miután férjével hét esztendeig élt szüzessége után;

³⁶ Volt ott egy Anna nevű prófétaasszony is, Fánuel leánya, Áser törzséből. Már igen éltes korú volt. Szüzessége után hét évig élt férjével, majd özvegy lett.

³⁶ És vala egy prófétaasszony, Anna, a Fánuel leánya, az Áser nemzetségéből (ez sok időt élt, miután az ő szüzességétől fogva hét esztendeig élt férjével,

³⁶ Volt egy próféta is, Anna, Fánuel leánya, Áser törzséből. Nagyon idős volt. Hét évig élt férjével hajadonkora után,

³⁷ et haec vidua usque ad annos octoginta quattuor, quae non discedebat de templo, ieiuniis et obsecrationibus serviens nocte ac die.

³⁷ aztán özvegyen maradt. Már nyolcvannégy esztendő volt. Nem hagyta el a templomot soha, éjjel-nappal böjtben és imádságban szolgált.

³⁷ nyolcvannégy éves özvegy volt, és nem vált meg a templomtól, böjtöléssel és imádsággal szolgált ott éjjel és nappal.

³⁷ Már nyolcvannégy éves volt. Nem vált meg a templomtól: éjjel-nappal böjttel és imádsággal szolgált Istennek.

³⁷ És ez mintegy nyolcvannégy esztendő volt (és ez az özvegy vala), a ki nem távozik el a templomból, hanem böjtölésekkel és imádkozásokkal szolgál vala éjjel és nappal.

³⁷ és már nyolcvannégy éve özvegy volt. Nem hagyta el a Templomot. Böjttel és imával teljesített szolgálatot éjjel-nappal.

³⁸ Et haec ipsa hora superveniens confitebatur Deo et loquebatur de illo omnibus, qui exspectabant redemptionem Ierusalem.

³⁸ Ebben az órában is odajött, dicsőítette az Istent, és beszélt róla mindenkinek,

aki csak várta Jeruzsálem megváltását.

³⁸Ő is odajött ugyanabban az órában, dicsérte Istent, és beszélt róla mindazoknak, akik várták Jeruzsálem megváltását.

³⁸Ő is odajött abban az órában, magasztalta Istent és beszélt róla mindazoknak, akik Jeruzsálem megváltására vártak.

³⁸Ez is ugyanazon órában oda állván, hálát adott az Úrnak, és szóla ő felőle mindeneknek, a kik Jeruzsálemben a váltságot várták.

³⁸Abban az órában ő is odajött, hálát adott Istennek, és beszélt a gyerekekről mindazoknak, akik várták Jeruzsálem szabadulását.

³⁹Et ut perfecerunt omnia secundum legem Domini, reversi sunt in Galilaeam in civitatem suam Nazareth.

³⁹Miután így eleget tettek az Úr törvényének, lementek galileai városukba, Názáretbe.

³⁹Miután mindent elvégeztek az Úr törvénye szerint, visszatértek Galileába, a városukba, Názáretbe.

³⁹Elvégeztek mindent az Úr törvénye szerint, aztán visszatértek városukba, a galileai Názáretbe.

³⁹És mikor mindent elvégeztek az Úr törvénye szerint, visszatérének Galileába, az ő városukba, Názáretbe.

³⁹Miután mindent elvégeztek az Úr Törvénye szerint, visszatértek városukba, a galileai Názáretbe.

⁴⁰Puer autem crescebat et confortabatur plenus sapientia; et gratia Dei erat super illum.

⁴⁰A gyermek pedig nőtt és erősödött, bölcsesség töltötte be, és az Isten kegyelme volt rajta.

⁴⁰A gyermek pedig növekedett és erősödött, telve bölcsességgel, és az Isten kegyelme volt rajta.

⁴⁰A gyermek ott növekedett és erősödött. Bölcsesség töltötte el és Istennek kedve telt benne.

⁴⁰A kis gyermek pedig növekedék, és erősödék lélekben, teljesedve bölcsességgel; és az Istennek kegyelme vala ő rajta.

⁴⁰A gyermek pedig növekedett és erősödött. Bölcsesség töltötte el, és Isten kegyelme volt rajta.

1.1.3. Behatárolás

Szakaszunk a Jézus–Keresztelő Szent János párhuzam folytatása, és ebben az értelemben a Lk 1,59-80-ra válaszol. Jézus körülmetélése és névadása (Lk 2,21; bár szerencsésebb lenne talán Lk 2,22-24-et is inkább a mostani szakaszhoz tartozóként értelmezni /vö Lk 1,59-66/), találkozás Simeonnal és Anna prófétaasszonnyal, valamint az ő jövendülésük (2,25-38 válaszol Zakariás Benedictus-ára /1,67-79/), illetve Jézus felnevelkedésének összefoglalója (2,39-40 vö.: 1,80) található itt. Mind a szakaszkezdés (1,9-23) mind a befejezés (2,22-38, 41-51) a tágabb szövegkörnyezet nyitását és zárását (1,5-2,52) a templomba helyezi, ezáltal egységes keretbe foglalva azt. Sámuel könyvének (1Sam 1,24-28; 2,20.21.26) hatása erre a szakaszra szinte vitán felül áll.

1.1.4. Szó szerinti üzenet

Lukács evangélista Mátétól teljesen eltérő szemszögből tárgyalja Jézus gyermekségtörténetét, más eseményeket tart fontosnak említeni, mintegy kiegészítve ezzel a Máté evangéliumában olvasható részleteket. Saját teológiai megközelítésének két hangsúlyos témáját fedezhetjük fel szakaszunkban.

Az egyik téma az evangélium olvasói számára megszívlelendő magatartásminta, aminek középpontjában az Úr törvénye áll. Lukács több ilyen modellt is bemutat az aktuális perikópában. Mindenekelőtt Józsefet és Máriát állítja eléink, akik mindenben alávetik magukat és gyermeküket az Úr törvényének, a megelőző szakaszban (Lk 2,21) tárgyalt körülmetéléstől kezdve a rituális megtisztulás szertartásán át egészen az első fiúgyermek kiváltásáig (2,22-24). Lukács valahányszor kiemeli, hogy mindez az Írás követelményeinek eleget téve történik. Egész pontosan *mindent* (vö. Luk 2,39) megtesznek, amit az Írás megkövetel, és csak ezután térnek vissza a galileai Názáretbe. Azután megjelenik Simeon, aki Zakariáshoz és Erzsébethez hasonlóan igaz volt és mélyen vallásos (vö. fentebb Luk 1,6). Anna prófétaasszony hasonlóképpen az ószövetségi vallásgyakorlás mintaképe: folyamatosan a templomban tartózkodik, böjtöl, imádkozik és hálát ad. Lukács négyszeri explicit hivatkozása (Luk 2,22.23.24.27) a törvényre azt húzza alá, hogy az Ószövetség vallásos viselkedése nem különbözik az Újszövetségétől: Ábrahám Istene Jézus Krisztusnak is Istene, Péternek és Pálnak is Istene.

A másik kiemelt téma Mária gyermeke Erzsébetével összevetve. Ahogy Keresztelő Szent János körülmetélését és névadását küldetésének kinyilatkoztatása követi (Luk

1-76-79), úgy Jézus esetében is körülmetélését, névadását és felajánlását követi annak kinyilatkoztatása, mi lesz az ő küldetése, ami egyértelműen felülmúlja Jánosét. Mária gyermeke, a régóta várt Fölkent (Luk 2,26), aki beteljesíti Izrael legféltettebb álmait, a megvigasztalja, üdvözíti, a dicsőséget szerez neki és megváltja.

1.1.5. Kulcsszavak rövid elemzése

νόμος (nómosz): a törvény szó szakaszunkban négyszer is előfordul, valahányszor az Úr törvényéről van szó, ami nyomatékossítja ennek a fogalomnak központi jelentőségét a leírt események értelmezésében. Jézus földi életében minden összhangban van a törvénnyel (nem eltörölni, hanem beteljesíteni jött azt /vö: Mt 5,17/).

δεσπότης (deszpótesz): teljhatalmú uralkodó, tulajdonos. Simeon itt nagy tisztelettel alkalmazza a szót, mely a vele összefüggésben használt 'szolga' (δοῦλος) fogalmával azt fejezi ki, hogy nem csupán uráról (az esetek zömében, így a szakaszunkban többször felmerülő 'törvény' szó birtokosaként is megjelölt κυριος /Úr/ szóval jellemzett felsőbbiségről) van szó, hanem teljes alávetettségről, Simeon az Úr tulajdonaként tekint magára. Élete végéhez közeledő prófétától ez az értelmezés igen jelentős hangsúlyú.

φῶς (fósz): a fény Jézusra vonatkoztatva egészen különös, kiemelt jelentést kap János evangéliumában /ld. fentebb a *Kánoni elemzésben*/ . A világosság, a fény, amint kigyúl, egyszeriben megváltoztat mindent. Más 'színben' látjuk az addig szürke, seszínű dolgokat. A népeket megvilágító világosság félreérthetlenné teszi az Igazságot. Akkor is így van ez, ha sokan megbotlanak benne.

1.2. Kontextuális – kánoni párhuzamok

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

1,35 "Az angyal ezt válaszolta és mondta neki: „A Szentlélek száll rád, s a Magasságbeli ereje borít be árnyékával. Ezért a születendő Szentet is az Isten Fiának fogják hívni.”

1,80 “ gyermek nőtt, erősödött lélekben, és mindaddig a pusztában élt, míg Izrael előtt föl nem lépett.”

2,20 “A pásztorok hazatértek, dicsőítették és magasztalták az Istent mindenért, amit csak hallottak, és úgy láttak, ahogy tudtul adták nekik.”

3,6 “és minden test meglátja az Isten üdvösségét.”

9,20 “Mert – mondta – az Emberfiának sokat kell szenvednie, a vének, főpapok és írástudók nem ismerik el, megölik, de harmadnap feltámad.”

12,51-53 “Azt hiszitek, azért jöttem, hogy békét hozzak a földre? Nem azt, hanem – mondom nektek – meghasonlást. Ezentúl ha öten lesznek egy házban, megoszlanak egymás közt: három kettő ellen, és kettő három ellen. Meghasonlik az apa a fiával és a fiú az apjával, az anya a lányával és a lány az anyjával, az anyós a menyével és a meny az anyósával.”

24,21 “Azt reméltük pedig, hogy ő meg fogja váltani Izraelt.”

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 2,22-23 “De amikor meghallotta, hogy Archelausz uralkodik Júdeában apja, Heródes után, félt odamenni, ezért egy álmában kapott utasításra Galilea tartományba költözött. Odaérve Názáret városában telepedett le. Így teljesedett a próféták jövendölése: „Názáretinek fogják hívni.”

Jn 3,19 “Ez az ítélet: a világosság a világba jött, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot, mert tetteik gonoszak voltak.”

Jn 8,12 “Egy másik alkalommal így beszélt Jézus: „Én vagyok a világ világossága. Aki követ, nem jár többé sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága.”

Jn 8,51 “Bizony, bizony, mondom nektek: aki megtartja tanításomat, az nem ízleli meg a halált örökre.”

Jn 9,39 “Jézus pedig azt mondta: „Azért jöttem a világba, hogy ítéletet tartsak, hogy akik nem látnak, azok lássanak, és akik látnak, azok vakok legyenek.”

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Ter 15,15 “Jézus pedig azt mondta: „Azért jöttem a világba, hogy ítéletet tartsak, hogy akik nem látnak, azok lássanak, és akik látnak, azok vakok legyenek.”

Ter 46,30 “Aztán Izrael ezt mondta Józsefnek: „Most már szívesen halok meg, mert láttam arcodat és tudom, hogy még élsz.”

Kiv 13,1-2 "Az Úr így szólt Mózeshez: „Szentelj nekem minden elsőszülöttet. Ami Izraelben anyja méhét megnyitja – akár ember, akár állat –, az mind az enyém.”

Kiv 13,11-12 "Ha majd az Úr bevezet a kánaániak földjére, és neked adja azt, amelyet esküvel megígért neked és atyáidnak, akkor majd szenteld mindazt az Úrnak, ami az anyja méhét megnyitja.”

Kiv 13,15 "Mert amikor a fáraó makacsul ellenállt, és nem bocsátott el bennünket, az Úr megölt minden elsőszülöttet Egyiptomban, az emberekét is, az állatokét is. Azért szentelem az Úrnak mind, ami anyja méhét megnyitja, ha az hímnemű. Ezért váltom meg fiaim közül is az elsőszülöttet.”

Lev 5,7 "Ha nem áll módjában juhot, kecskét venni, vigyen az Úrnak az elkövetett bűnért jóvátételi áldozatul két gerlét vagy két galambot. Az egyiket bűnért való áldozatul, a másikat égőáldozatul.”

Lev 12,2-4 "Hirdesd ki Izrael fiainak. Ha az asszony szül, és a gyermeke fiú, akkor hét napig tisztátalannak számít, mint ahogy tisztátalan havivérzése idején. A nyolcadik napon metéljék körül a gyermek előbőrét. De ő még harminchárom napig maradjon otthon, hogy megtisztuljon véréből. Ne érintsen semmit, ami szent, és ne közeledjen a szentélyhez, amíg le nem telt tisztulásának ideje.”

Lev 12,8 "Ha nincs annyi pénze, hogy egy bárányt vegyen, akkor hozzon két gerlét vagy két galambot: egyet égőáldozatnak, egyet pedig bűnért való áldozatnak. A pap végezze el fölötte az engesztelés szertartását, s akkor megtisztul.”

MTörv 16,16 "Minden férfi háromszor évente jelenjen meg az Úr, a te Istened színe előtt azon a helyen, amelyet az Úr kiválaszt, a hetek ünnepén és a sátoros ünnepen. De senkinek sem szabad üres kézzel megjelennie az Úr színe előtt”

Tób 11,9 "Az anyja odafutott, a fia nyakába borult, és így szólt hozzá: „Csakhogy újra láthatlak! Most már akár meg is halhatok.”

Jud 8,4-6 "Judit özvegyen élt házában három éve és négy hónapja. 5Háza tetején szobát rendezett be magának. Csípője körül szőrzsákot viselt és özvegyi ruhát öltött magára. 6Özvegysége óta mindennap böjtölt, kivéve a szombat előestéjét, a szombatot, az újhold előestéjét, az újhold napját, valamint Izrael házának örömnépeit.”

Jób 19,27 "Látni fogom, s ő a pártomon lesz, kit szemem lát, az nem lesz majd idegen, vágyódás tölti el veséimet.”

Jób 42,5 "Azelőtt csak hírből hallottam felőled, most azonban saját szememmel láttalak.”

Zsolt 67,3 "hogy megismerjük útját a földön, és minden nép körében üdvösségét!”

Zsolt 89,49 "Hol van egy élő is, aki nem lát halált, aki az alvilág markától megmenthetné lelkét?”

Zsolt 98,2 "Kinyilvánította az Úr üdvösségét, igazságosságát feltárta a pogányok előtt."

Iz 8,14 "Ő a szentély, a botlás köve és a botránkozás sziklája, Izrael mindkét háza számára, tőr és háló Jeruzsálem lakóinak."

Iz 40,1 "Vigasztaljátok meg népemet, vigasztaljátok meg!" – ezt mondja Istenetek."

Iz 40,5 "Akkor megnyilvánul majd az Úr dicsősége, és minden ember látni fogja. Igen, az Úr szája mondta ezt így."

Iz 42,1 "Nézzétek, a szolgám, akit támogatok, a választottam, akiben kedvem telik. Kiárasztom rá lelkemet, hogy igazságot vigyen a nemzeteknek."

Iz 42,6 "Én, az Úr, hívtalak meg az igazságban, én fogtam meg a kezéd, és én formáltalak. Megtettelek a népnek szövetségül, és a nemzeteknek világosságul"

Iz 46,13 "Közel hozom győzelmemet, már nincs is messze, és nem késik szabadításom. Szabadulást szerzek Sionnak, és dicsőséget adok Izraelnek."

Iz 49,6 "Kevés az, hogy szolgám légy, s fölemeld Jákob törzseit, és visszatérítsd Izrael maradékát. Nézd, a nemzetek világosságává tettelek, hogy üdvösségem eljusson a föld határáig."

Iz 49,13 "Zengjétek dicséretet, egek, és ujjongj, te föld! Hegyek, daloljatok örömtökből! Mert az Úr megvigasztalja népét, és megkönyörül szegényein."

Iz 52,9-10 "Ujjongva énekeljétek mindnyájan, Jeruzsálem romjai, mert az Úr megvigasztalja népét, és megváltja Jeruzsálemet. Az Úr felfedte szent karját minden nemzet szemé láttára. És meglátja a föld minden határa, hogy szabadulást szerez Istenünk."

Jer 15,10 "Jaj nekem, anyám, miért is szültél? Hogy a perlekedés és ellentmondás embere legyek az egész ország számára? Nem vagyok hitelező, nekem sem kölcsönzött senki, mégis mindenki átkoz. 11Hát nem tettem meg mindent, Uram, a szolgálatodban? És nem jártam közben nálad még ellenségeimért is, szorongatásuk és nyomorúságuk idején?"

Jer 17,7 "Áldott az az ember, aki az Úrban bíz, akinek az Úrban van a reménye."

Dán 11,41 "Amikor bevonul a dicsőséges országba, tízezrek esnek el. Kezéből csak a következők menekülnek meg: Edom, Moáb és Ammon fiainak maradéka."

ApCsel 2,5 "Ez idő tájt vallásos férfiak tartózkodtak Jeruzsálemben, az ég alatt minden népből."

ApCsel 4,24 "Ennek hallatára egy szívvel-lélekkel Istenhez emelték szavukat: „Uram, te alkottad az eget, a földet, a tengert és mindent, ami bennük van."

ApCsel 26,7 "Ám ennek teljesedését tizenkét törzsünk is reméli, ha hűségesen szolgál az Istennek, éjjel-nappal. Emiatt a remény miatt vádolnak a zsidók, király!"

ApCsel 28,22 "Tőled szeretnénk hallani, hogy milyen felfogást vallasz. Csak azt tudjuk erről a felekezetről, hogy mindenütt ellenzésre talál."

Róm 12,1 "Testvérek, Isten irgalmára kérek benneteket: Adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul. Ez legyen szellemi hódolatotok."

1Tim 5,5 "Aki azonban valóban özvegy, és magára maradt, bízzék az Istenben, imádkozzék kitartóan és könyörögjön éjjel-nappal."

Zsid 11,5 "A hitéért ragadtatott el Hénoch, hogy ne ízlelje meg a halált: „Nem találták többé, mert az Úr elragadta.” Még eltűnése előtt bizonyosságot nyert, hogy kedves az Isten előtt."

2. Meditáció – elmélkedés

2.1. Tanítóhivatali nézőpont

2.1.1. Katolikus Egyház Katekizmusa

A Jeruzsálemi templom

2580 A jeruzsálemi Templom, az imádság háza, melyet Dávid akart megépíteni, fiának, Salamonnak a műve lesz. A templomszentelés imádsága Isten ígéretére és az Ő Szövetségére, neve tevékeny jelenlétére népe körében és a Kivonulás nagy tetteinek emlékezetére támaszkodik. A király akkor égre emeli a karjait és könyörög az Úrhoz önmagáért, az egész népért, az eljövendő nemzedékekért, bűneik bocsánatáért és mindennapos szükségleteikért, hogy az összes nemzetek megtudják: egyedül Ő az Isten, és népének szíve egészen az Övé.

Jézus, az Isten Fölkentje

438 Jézus messiási fölszentelése isteni küldetését nyilvánítja ki. "Miként maga a név mutatja: Krisztus nevében ott hangzik az, aki fölkente, az is, akit fölkentek, és maga a kenet is, amellyel fölkenték; az Atya kente föl, a Fiú lett fölkenve a Lélekben, aki a Kenet." Őrök messiási fölszentelése földi élete során tárult föl, amikor János megkeresztelte, amikor "fölkente Őt Isten Szentlélekkel és erővel" (ApCsel 10,38), "hogy kinyilváníttassék Izraelnek" (Jn 1,31) mint Messiása. Cselekedetei és szavai úgy ismertetik meg, mint az "Isten szentjét".

690 Jézus "Krisztus", "fölkent", mert az Ő kenete a Lélek, és mindaz, ami a Megtestesülés óta történt, ebből a teljességből következett. Miután pedig Krisztus megdicsőült az Atyánál, a maga részéről küldheti a Lelket azoknak, akik hisznek benne: Ő maga közli velük dicsőségét, azaz a Szentlelket, aki megdicsőíti Őt. Az összefüggő küldetés ezek után kiterjed azokra, akiket az Atya Fiának Testében gyermekeivé fogadott: a fogadott fiúság Lelkének küldetése lesz, hogy Krisztussal összekösse és Őbenne éltesse őket.

A kenet (...) jelentése az, hogy ne gondoljunk semmiféle távolállást a Fiú és a Szentlélek között; mert miként a test bőre és az olaj kenete között sem az értelem, sem az érzékek semmiféle köztes dolgot nem ismernek, így elválaszthatatlan a Fiú kapcsolata a Szentlélekkel, annyira, hogy annak, aki Krisztust hittel meg akarja érinteni, előbb a kenettel kell kapcsolatba kerülnie: nincs ugyanis olyan tag, amit ne borítana a Szentlélek. Ezért a Fiú uralmának megvallása azokban születik meg, akik a Szentlélekben fogadják be Őt, akikkel -- amikor a hit által közelednek -- mindenfelől szembesiet a Szentlélek.

Jézus valóban az ellentmondás jelévé lett

575 Jézus egyes cselekedetei és szavai tehát az "ellentmondás jelévé" váltak a jeruzsálemi vallási hatóságok számára -- melyeket Szent János evangéliuma gyakran "zsidóknak" nevez --, sokkal inkább, mint Isten egyszerű népe számára. Igaz, hogy Jézus kapcsolata a farizeusokkal nemcsak polémia volt. Így például farizeusok voltak azok, akik figyelmeztették a rá leselkedő veszélyre. Jézus néhányat megdicsér közülük, mint például a Mk 12,34-ben szereplő írástudót, és ismételten vendég volt farizeusoknál. Jézus megerősít tanításokat, melyeket Isten népének ezen vallási elitje képviselt: a halottak föltámadását, jámborsági formákat (alamizsna, imádság és böjt), a szokást, hogy Istenhez mint Atyához fordulnak, valamint Isten és a felebarát szeretete parancsának központi jellegét.

2.1.2. Pápai gondolatok

II. Szent János Pál pápa: *Dominum et vivificantem*

vö. Lk 2,25-35; vö. Lk 2,19.51

16. Ez az út maga a Messiás. Az Ószövetségben a felkenés a Lélek adományának külső szimbóluma volt. A Messiás – sokkal inkább, mint bármely ószövetségi felkent személy – az egyedüli nagy „Fölkent”, *kit maga az Isten kent fel*. Fölkent abban az értelemben, hogy Isten Lelkének teljességét birtokolja. Ő lesz a közvetítő is, aki ezt a Lelket az egész népnek szétosztja (ajándékozza). Erről szólnak a próféta további szavai:

„Az Úr lelke van rajtam,
mert felkent engem az Úr,
elküldött engem, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek,
meggyógyítsam a megtört szívűeket,
szabadulást hirdessek a foglyoknak,
szabadságot a bezártaknak,
hogy hirdessem az Úr megszentelődésének esztendejét.”¹

A Fölkent „az Úr lelkével” együtt kapott küldetést: „Most maga Isten, az Úr küld a lelke által”.² Izaiás könyve szerint a Fölkent és az Úr lelkével együttesen küldött Isten kiválasztott Szolgája, akin Isten lelke nyugszik:

„Íme a szolgám, akit támogatok,
a választottam, akiben kedvem telik.

Kiárasztom rá lelkemet.”³

Köztudottan Izaiás könyve az Úr Szolgáját úgy nyilatkoztatja ki, mint a Fájdalmak férfiát: mint a *Messiást, aki szenvedett a világ bűneiért.*⁴ És egyúttal ő az, kinek küldetése *elhozza az egész emberiség számára az üdvösség gyümölcsét.*

„Igazságot visz majd ő a nemzeteknek...”⁵ azért „...tettelek a nép szövetségévé, a nemzetek világosságává...”⁶ „...hogyan üdvösségem eljusson a föld határáig”.⁷

Mert: „A lelkem, amely rajtad nyugszik,
és szavaim, amelyeket ajkadra adtam,
nem hagyják el ajkadat,
sem gyermekeid ajkát,
sem gyermekeid gyermekeinek ajkát,
mostantól mindörökre – mondja az Úr.”⁸

Az itt idézett prófétai szövegeket az *evangéliumok fényében* kell olvasnunk, mint ahogyan az Újszövetség is az Ószövetség eme csodálatos szövegeiben különös megvilágítást nyer. A próféta a Messiást úgy ábrázolja, mint aki a *Szentlélek erejében jön, aki magában hordja ennek a Léleknek a teljességét mások részére is, Izraelnek, minden népnek, az egész emberi nem számára. A Szentlélek teljességét sokfajta ajándék követi, az üdvösség adományai, amelyek különösen a szegényeknek és a szenvedőknek szólnak, és mindenkinek, aki szívét ezeknek az adományoknak kitarja*

¹ lz 61,1

² lz 48,16

³ lz 42,1

⁴ vö. lz 53,5-6.8

⁵ lz 42,1

⁶ lz 42,6

⁷ lz 49,6

⁸ lz 59,21

– gyakran életük fájdalma tapasztalatával; de mindenekelőtt azzal a belső
készséggel, amely a hitből ered. Az agg Simeon, „igaz és istenfélő ember”, akit a
„Szentlélek töltött el”, amikor Jézust a templomban bemutatták, megpillantotta
benne „az üdvösséget, amely minden nép számára készült”, de azt a szenvedést is –
a keresztet – , melyet édesanyjával együtt el kell viselnie.⁹ Még mélyebben
megértette ezt Szűz Mária – aki „a Szentlélektől foganta őt”¹⁰ – , amikor szívében
gyakran elgondolkozott a Messiás misztériumáról, amelynek ő is részese lett.¹¹

Lk 2,27.34

55. Sajnálatos, hogy Isten közeledése és jelenléte az emberben és a világban, a Lélek
csodálatos jósága – amint az kitűnik az üdvtörténetből – a mi emberségünkben
ellenállásba és elutasításba ütközik. Milyen jellemzőek ilyen szempontból az agg Simeon
prófétai szavai, ki Jeruzsálemben „a lélektől indítatva a templomba ment”, hogy az
újszülött betlehemi gyermek előtt kijelentse: „Ez sokak romlására és sokak
feltámadására lesz Izraelben, *jel lesz, amelynek ellene mondanak*”.¹²

Isten láthatatlan és szellemi valóság. Elutasítása már bizonyos mértékben abból ered,
hogy a világ alapjában véve abban különbözik tőle, hogy „látható” és „anyagi
természetű”, ő pedig „láthatatlan” és „tiszt szellem”. A világ lényegénél fogva
szükségszerűen tökéletlen ahhoz viszonyítva, aki maga a legtökéletesebb „lét”. De az
ellentét összeütközéshez vezet, lázadássá válik etikai területen *az ember szívét betöltő
bűn* miatt, melyben „a test a lélek ellen tusakodik, a lélek meg a test ellen”.¹³ Erről a
bűnről kell a Szentléleknek „meggyőznie a világot”. (Sám 16,8)

Szent Pál erről az emberi szívben meglévő feszültségről és a küzdelemről különös
erővel ír a galatákhoz szóló levélben: „*Kérlek benneteket, hogy a lélek szerint éljete, akkor
majd nem teljesítitek a test kívánságait*. A test ugyanis a lélek ellen tusakodik, a lélek
meg a test ellen. Ellentétben állnak egymással, s így nem azt teszitek, amit
szeretnétek.”¹⁴ Az emberben, mint testből és lélekből *összetett* lényben van egy
bizonyos feszültség, egy bizonyos küzdelem a „lélek” és a „test” között. Ez valójában
a bűn öröksége, következménye és bizonyossága, s mindennapi tapasztalat. Mert így ír
az apostol: „*A test cselekedetei nyilvánvalók: kicsapongás, tisztátalanság, fajtalanság...*

⁹ vö. Lk 2,25-35

¹⁰ vö. Lk 1,35

¹¹ vö. Lk 2,19.51

¹² Lk 2,27.34

¹³ Gal 5,17

¹⁴ Gal 5,16

részegeskedés, tobzódás és ezekhez hasonlóak.” Ezeket testi bűnöknek nevezzük. De az apostol másokat is fűz hozzá: „ellenségeskedés, viszálykodás, vetélkedés... szakadás, pártoskodás, irigykedés”.¹⁵ Ezek mind „a test művei”.

Ezekkel a cselekedetekkel – melyek kétségtelenül rosszak – Szent Pál szembeállítja „a Lélek gyümölcseit”, amelyek: „szeretet, öröm, békesség, türelem, kedvesség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás”.¹⁶ Az összefüggésből nyilván kitűnik, hogy az apostol nem akarja a testet sem diszkriminálni (hátrányosan megítélni), sem elítélni, mert a test a szellemi lélekkel együtt alkotja az emberi természetet, és ez adja meg egyéni személyiségét; ő a *cselekedetekről* szól, helyesebben mondva a szokásos magatartásról – erényekről és viciumokról – , amelyek erkölcsileg *jók vagy rosszak, mint az engedelmesség gyümölcsei* (az első esetben), *vagy mint szembeszegülés a Szentlélek üdvözítő tevékenységével* (a másodikban). Ezért írja az apostol: „Ha a Lélek szerint élünk, viselkedünk is a Léleknek megfelelően”.¹⁷ És más helyen: „A testi ember bizony testiekre vágyik, a lelki ember ellenben a lelkiekre törekszik”. „De ti... lélek szerint éltek, ha valóban Isten Lelke lakik bennetek.”¹⁸ Az ellentét, melyet Szent Pál „a Lélek szerinti” élet és a „test szerinti” élet között hangsúlyoz, egy másik ellentétet is feltár: *az élet és a halál közöttit*. „A test kívánsága a halálba vezet, a lélek vágyódása ellenben: élet és béke”; ezért a figyelmeztetés: „...ha test szerint éltek, biztosan meghaltok, de ha lélekkel elfojtjátok a test szerinti tetteket, élni fogtok”.¹⁹

Ha jól megfontoljuk, ez *buzdítás* arra, hogy *igazságban*, azaz a helyes lelkiismeret parancsa szerint *éljünk*, ami egyúttal az igazság Lelkébe vetett hit megvallása, amely éltet minket. A test ugyanis „halott a bűn miatt, de a lélek a megigazulás következtében él”.²⁰ Mi sokkal inkább Krisztusnak vagyunk lekötözve, aki a húsvéti misztériumban megszerezte megigazulásunkat, és kieszközölte nekünk a Szentlelket: „Nagy volt a ti váltságdíjatok”.²¹

Szent Pál szövegeiben rétegződik és összefonódik *ontológiai* (test és lélek), az *erkölcsi* (jó és rossz) és a *pneumatológiai* (a Szentlélek munkája az üdvrendben) *megfontolás*. Szavaiból (különösen a rómaiakhoz és a galatákhöz írt levélben) megérthetjük és átélhetjük azt a hatalmas küzdelmet és erőfeszítést, amely az emberben lejátszódik. Az emberben, aki lehet nyitott a Szentlélek számára, de ellenállva szembe is

¹⁵ vö. Gal 5,19-21

¹⁶ Gal 5,22

¹⁷ Gal 5,25

¹⁸ vö. Róm 8,5.9

¹⁹ Róm 8,6.13

²⁰ Róm 8,10

²¹ vö. 1Kor 6,20

szegülhet és elutasíthatja üdvözítő ajándékát. A szemben álló ellentétes pólusok: az ember részéről a véges voltából származó kedvezőtlen helyzete és akaratának bűnre való hajlandósága, ezek lélektani és erkölcsstani természetének terhei (pszichológiai és etikai terhek); Isten részéről viszont *az ajándékozás misztériuma*, amely a Szentlélekben az isteni élet ajándékát foglalja magába. Ki fog győzni? Az, aki az ajándékot elfogadja.

Szent II. János Pál pápa: Redemptoris mater

Lk 2,21; Lk 2,22; vö. Lk 2,25-32; Lk 2,30-32; Lk 2,34; Lk 2,34-35;

16. A „hit engedelmességének” útján Mária később más szavakat is hallott, melyek a jeruzsálemi templomban hangzottak el Simeon ajkáról. Krisztus születése után a negyvenedik napon, amikor Mária és József a mózesi törvény előírása szerint a gyermeket „felvitték Jeruzsálembe, hogy bemutassák” az Úrnak.²² Jézus születése a legnagyobb szegénységben történt. Lukács elbeszéléséből tudjuk, hogy amikor a római hatalom elrendelte az egész földkerekség összeírását, Mária Józseffel felment Betlehembe, és mert „nem volt hely a szálláson”, istállóban szülte meg fiát, és „jászolba fektette”.²³

Az az igaz és istenfélő férfiú, akit Simeonnak hívtak, Mária „hitbeli zarándokútjának” kezdeténél jelent meg. Az ő szavai, a Szentlélektől sugalmazva, megerősítették a hírüladás igazságát.²⁴ Azt olvassuk, hogy „karjaiba vette” a gyermeket, kinek „a Jézus nevet adták”,²⁵ az angyal parancsa szerint. Simeon beszéde megfelelt e név jelentésének, ami ugyanazt jelenti, mint Megváltó: „Isten az üdvösség”. Simeon Istenhez fordulva így szólt: „látta szemem üdvösségedet, melyet minden nép színe előtt készítettél, világosságul a pogányok megvilágítására és dicsőségül népednek, Izraelnek”.²⁶ Egyúttal Máriához is szólt Simeon ezekkel a szavakkal: „Ez sokak romlására és sokak föltámadására lesz Izraelben, *jel lesz, amelynek ellene mondanak*”; és hozzátette: „a te lelkedet is tőr járja át – hogy sokaknak kiderüljenek a titkos gondolatai”.²⁷ Simeon szavai új megvilágításba helyezik a híradást, melyet Mária az angyaltól hallott: Jézus a megváltó, ő lesz a világosság, mely az embereket megvilágosítja. Ez – bizonyos értelemben – nem ugyanaz, amit a

²² Lk 2,22

²³ Lk 2,7

²⁴ vö. Lk 2,25-32

²⁵ Lk 2,21

²⁶ Lk 2,30-32

²⁷ Lk 2,34-35

karácsonyi éjszaka kinyilatkoztatott, amikor a pásztorok az istállóba jöttek?²⁸ Nem ugyanezt jelenti még hangsúlyosabban a napkeleti bölcsek tanúsága?²⁹ De Mária fia már életének kezdetén – és véle együtt anyja is – megtapasztalja Simeon másik kijelentésének igazságát: „jel lesz, amelynek ellene mondanak”.³⁰ Simeonnak ezen szavai úgy tűnnek fel, mint egy *második híradás Mária részére*: megmutatják a konkrét történelmi keretet, amelyben fiának, értetlenségben és fájdalomban, teljesítenie kell küldetését. Ez a híradás egyrészt megerősíti Mária hitét az isteni ígérek teljesülésében, másrészt kinyilatkoztatja azt is, hogy hitének engedelmisségében a szenvedő Megváltó mellett szenvedésben tölti majd életét és anyasága komor és fájdalmas lesz. És valóban, már a bölcsek látogatása után, az ő hódolatuk után („térdre borulva hódoltak neki”), miután átadták ajándékaikat,³¹ Máriának fiával együtt, József gondoskodó oltalma alatt, Egyiptomba kellett menekülnie, „mert Heródes keresi a gyermeket, meg akarja ölni”.³² És Heródes haláláig Egyiptomban kellett maradniok.³³

Lk 2,35

18. Ez az áldás akkor kapta meg teljes jelentését, amikor Mária fia keresztje alatt állott.³⁴ A zsinat hangsúlyozza, „ez nem történt isteni akarat nélkül”: „Meggyötört szíve egyéforrt a szenvedésben Egyszülöttjével, akinek áldozatához anyai érzelmeivel csatlakozott, szeretetből beleegyezve a tőle született áldozati bárány leölésébe”; ezzel Mária a „Fiával való egybetartozását hűségesen vállalta egészen a keresztfáig”:³⁵ az egybetartozást, a hit által, azzal a hittel, amellyel képes volt a híradás pillanatában az angyal kinyilatkoztatását elfogadni. Ő akkor megértette, amit mondtak neki: „Fiad nagy lesz... Az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak trónját és uralkodni fog Jákob házán örökké, s országának nem lesz vége”.³⁶

És íme, a kereszt alatt állva – emberi szemmel nézve – Mária maga a tanúja ezen szavak teljes megghiúsulásának. Az ő fia meghal ezen a fán, mint egy bűnös. „Megvetett volt, utolsó az emberek között, a fájdalmak férfia...: megvetett, akit bizony nem becsültünk sokra..., akire lesújtott az Isten”.³⁷ Milyen nagy, milyen hősies

²⁸ Lk 2,8-20

²⁹ vö. Mt 2,1-12

³⁰ Lk 2,34

³¹ vö. Mt 2,11

³² vö. Mt 2,13

³³ vö. Mt 2,25

³⁴ vö. Jn 19,25

³⁵ LG 58

³⁶ Lk 1,32-33

³⁷ vö. Iz 53,3-5

így a „hit engedelmissége”, melyet Mária tanúsított „Isten felfoghatatlan akarata” előtt. Hogyan adta át magát minden fenntartás nélkül, miközben „értelmével és akaratával teljesen meghódolt”³⁸ annak, akinek „útjai kifürkészhetetlenek”!³⁹ És milyen hatalmas ugyanakkor a kegyelem műve az ő lelkében, milyen átható a Szentlélek világossága és ereje őbenne.

E hit által fonódott össze Mária Krisztussal a „kiüresítésben”. Mert Jézus Krisztus „mint Isten az Istennel való egyenlőséget nem tartotta olyan dolognak, amelyhez föltétlenül ragaszkodnia kell, hanem szolgai alakot öltött, kiüresítette magát, és hasonló lett az emberekhez”; pontosan itt, a Kálvárián „megalázta magát és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthaláláig”.⁴⁰ És a keresztlábánál lett részesévé Mária, a hit által, a kiüresítés eme misztériumának. Ez talán az emberiség történetében a hit legmélyebb „kenósizsa” (kiüresítése): Mária a hit által részesedik fia halálában – a megváltó halálban. Az elmenekült tanítványok hitével szemben ez megvilágosított hit volt. A Golgotán, a kereszten Jézus egyszer s mindenkorra igazolta, hogy „az ellentmondás jele” lesz, ahogyan Simeon ezt már előre megjövendölte. Ekkor teljesedett be az is, amit Máriának mondott: „a te lelkedet is tőr járja át”!⁴¹

vö. Lk 2,19.51

20. Lukács evangéliuma elmondja azt az esetet, amikor „egy asszony a tömegből odakiáltott” Jézusnak, mondván: „boldog a méh, amely kihordott, és az emlő, amelyet szoptál”.⁴² Ez a dicséret nyilván Máriának, Jézus test szerinti édesanyjának szól. Jézus anyját ez az asszony talán nem is ismerte személyesen. Amikor Jézus megkezdte messiási művét, Mária nem követte őt, hanem otthon maradt Názáretben. Mondhatjuk, hogy ennek az ismeretlen asszonynak a szavai emelték ki Máriát addigi rejtettségéből.

Ezek a szavak, legalább egy pillanatra, felvillantották a tömeg előtt Jézus gyermekségének evangéliumát. Ez az az evangélium, amelyben Mária mint anya van jelen, mint aki Jézust méhében hordta, a világra hozta és anyai szeretettel gondozta: a tápláló anya tehát, akire ez az asszony a tömegből felhívja a figyelmet. *Ez által az*

³⁸ DV 5

³⁹ Róm 11,33

⁴⁰ vö. Fil 2,6-8

⁴¹ Lk 2,35. Mária „együttsszenvedéséről” vö. Szent Bernát: Opera V (1968):273. (In Dominica infra octavam Assumptionis Sermo 14)

⁴² Lk 11,27

anyaság által Jézus – a Magasságbeli Fia⁴³ – valóban az ember fia. „Test”, mint minden ember: „Ige, aki testté lett”.⁴⁴ Test és vér Máriából!⁴⁵

Az asszony áldására, mely test szerinti édesanyjának szólt, Jézus sajátosan válaszolt: „Hát még azok milyen boldogok, akik hallgatják az Isten szavát, és hűségesek is maradnak hozzá”.⁴⁶ A testi anyaság helyett arra a titokzatos lelki kötődésre akar itt rámutatni Jézus, amely Isten szavának hallásából és követéséből ered.

Ugyanez az utalás a lelki javak területére még jobban kitűnik Jézusnak egy másik válaszából, melyet a szinoptikusok jegyeztek fel. Amikor Jézusnak jelentették, hogy „kinn állnak anyád és rokonaid, és látni szeretnének”, ő ezt válaszolta: „Az én anyám és az én testvéreim azok, akik hallgatják és megtartják Isten igéjét”.⁴⁷ Ezt akkor mondta, amikor „végighordozta tekintetét a körülötte ülőkön” – olvassuk Márknál,⁴⁸ Máténál pedig amikor „kitárta tanítványai felé karját”.⁴⁹

Ezek a kijelentések összefüggnek azzal a válasszal, amelyet a tizenkét éves Jézus adott Máriának és Józsefnek, miután harmadnapra rátaláltak a jeruzsálemi templomban.

Amikor Jézus elhagyta Názaretet, és nyilvános működését megkezdte egész Palesztinában, csakis és kizárólag azzal foglalkozott, „ami az Atyáé”.⁵⁰ Hirdette az országot, az „Isten országát” és „az Atya dolgait”. Ezek új perspektívát és értelmet adnak mindennek, ami emberi, így az emberi célokra és feladatokra vonatkozó kapcsolatoknak is. Ebben az új dimenzióban a testvériség is más jelentést kap, mint a vér szerinti testvériség, mely azonos szülőktől való leszármazást jelent. *Sőt Isten országának keretében, Isten atyóságának fényében még az „anyaság” is más jelentést kap. A Lukácsnál található szavakkal Jézus az anyaságnak ezt az új jelentését tanítja.*

Eltávolodik ezzel attól, aki az anyja, a test szerinti anyja? Ott akarja hagyni őt a rejtettség árnyékában, melyet Mária maga választott? Még ha a szavak hangzása szerint így is tűnne, hangsúlyoznunk kell, hogy az az új és másfajta anyaság, amelyről Jézus tanítványainak beszél, különös módon éppen Máriára vonatkozik.

⁴³ vö. Lk 1,32

⁴⁴ Jn 1,14

⁴⁵ „Krisztus igazság, Krisztus test: Krisztus igazság Mária lelkében, Krisztus test Mária méhében.” PL 46:938. (Szent Ágoston: Sermo 25,7)

⁴⁶ Lk 11,28

⁴⁷ vö. Lk 8,20-21

⁴⁸ 3,32-34

⁴⁹ 12,47-49

⁵⁰ vö. Lk 2,49

Nemde Mária az első azok között, akik „Isten szavát hallgatják és megtartják”? És nem rá vonatkozik mindenekelőtt Jézusnak az a válasza, amelyet a tömegből felkiáltó asszony áldásként mondott szavaira adott? Kétségtelen, hogy Mária a legméltóbb ezekre az áldó szavakra már csak azért is, mert test szerint Jézus édesanyja lett (boldog a méh, amely kihordott, és az emlő, amelyet szoptál), de főként azért, mert a híradás első pillanatában elfogadta az Úr szavát, mert hitt neki, mert *Isten iránt engedelmes volt*, mert a szavakat „megőrizte” és „szívében gyakran elgondolkodott rajtuk”,⁵¹ és egész életével meg is valósította azokat. Ezért mondhatjuk: a Jézustól hallott dicséret egyáltalán nincs ellentétben – a látszat ellenére sem – azzal, amit az ismeretlen asszony fejezett ki, hanem a kettő pontosan Szűz Máriában találkozik, aki egyedül nevezte magát az „Úr szolgálójának”.⁵² Ha igaz, hogy „boldognak hirdeti őt minden nemzedék”,⁵³ elmondhatjuk, hogy az az ismeretlen „asszony a tömegből” volt az első, aki, bár nem tudatosan, de elsőként erősítette meg a Magnificat prófétai sorát, elindítván ezáltal a Magnificat énekét minden századokra.

Ha Mária *hite révén* az örök Fiú testi anyja lett, akit a Szentlélek erejében az Atyától kapott szüzességének sértetlenségében, akkor ugyanabban a hitben felfedezte és elfogadta az anyaságnak azt a másik dimenzióját is, melyet Jézus messiási küldetése során kinyilatkoztatott. Elmondhatjuk, hogy az anyaságnak ez a fogalma már kezdettől, azaz fiának fogantatása és születése pillanatától Mária sajátja volt. Ettől fogva volt az, „aki hitt”. De amikor szemei előtt és lelkében feltárult fia messiási küldetése, önmagától vált egyre nyitottabbá arra az „új” anyaságra, amely az ő, fia melletti szerepét feltárta. Nemde már kezdetben, azaz a hírüladás idején kimondta: „Íme az Úr szolgáló leánya; legyen nekem a te igéd szerint”?⁵⁴ Mária egyre jobban és átfogóbban hallotta azt az ígét, egyre világosabbá vált előtte – oly mértékben, „mely meghalad minden értelmet”⁵⁵ – az élő Isten kitárulkozása. Bizonyos értelemben így vált fiának első „tanítványává” az anya, Mária, akinek először szólt: Kövess engem”, előbb, mint az apostoloknak vagy bárki másnak.⁵⁶

⁵¹ vö. Lk 1,38.45; 2,19.51

⁵² Lk 1,38

⁵³ vö. Lk 1,48

⁵⁴ Lk 1,38

⁵⁵ vö. Ef 3,19

⁵⁶ vö. Jn 1,43

Szent II. János Pál pápa: Redemptoris custos

vö. Lk 2,21

A körülmetélés

11. A fiúgyermek körülmetélése az apa első vallási kötelezettsége (vö. Lk 2,21), ezért József ezzel a rítussal Jézus feletti jogát és kötelességét gyakorolta.

Az elv, amely szerint az Ószövetség valamennyi rituális szokása a „valóság árnyéka” (vö. Zsid 9,9 köv.; 10,1), megmagyarázza, hogy Jézus miért fogadja el azokat. Mint minden más rítus, a körülmetélés rítusa is Jézusban nyeri el „beteljesedését”. Isten szövetsége Ábrahámmal, amelynek jele a körülmetélés volt (vö. Ter 17,13), Jézusban nyeri el teljes érvényességét és tökéletes megvalósulását, mert Jézusban „Isten valamennyi ígérete 'Igenné' vált” (vö. 2Kor 1,20).

Lk 2,22 köv; Lk 2,33; vö. Lk 2,30-34

Jézus bemutatása a templomban

13. Ez a szertartás, amelyről Lukács tudósít (2,22 köv.), magában foglalja az elsőszülött kiváltását, és megvilágítja a tizenkét éves Jézus jelenlétét a templomban.

Az *elsőszülött kiváltása* az atya másik fontos kötelessége, amelyet József teljesít. Az elsőszülött a Szövetség népét példázta, amely megszabadult a szolgaságból, hogy Istenhez tartozzon. Jézus, aki a megváltás igazi „ára” (vö. 1Kor 6,20; 7,23; 1Pt 1,19), itt nemcsak „beteljesíti” az ószövetségi előírást, hanem egyúttal messze túlmegy azon, hiszen ő nem egyszerűen egy a megváltandók közül, hanem maga a megváltás igazi szerzője.

Amint az evangélista kiemeli, Jézus atyja és édesanyja csodálkoztak azon, amit Simeon fiukról mondott (Lk 2,33), különösen álméltak szavain, amikor Istenhez intézett himnuszában Jézus mint „üdvösség” szerepel, melyet „minden nép színe előtt készítettél, világosságul a pogányok megvilágítására, és dicsőségül népednek, Izraelnek”. Kissé később pedig elhangzik: „jel lesz, amelynek ellene mondanak” (vö. Lk 2,30-34).

Lk 2,39-40

Menekülés Egyiptomba

14. Miután Jézust bemutatták a templomban, Lukács evangélista megjegyzi: „Elvégeztek mindent az Úr törvénye szerint, aztán *visszatértek városukba, a galileai Názáretbe*. A gyermek pedig növekedett és erősödött. Bölcsesség töltötte el és Istennek kedve telt benne” (Lk 2,39-40).

Máté szövege szerint a Galileába való visszatérés előtt történt még egy nagyon fontos esemény, amelyre az isteni Gondviselés újra Józsefet használta fel. Ezt olvashatjuk: „Miután a bölcsek elmentek, megjelent Józsefnek álmában az Úr angyala, s ezt mondta neki: '*Kelj föl, fogd a gyermeket és anyját, menekülj Egyiptomba, és maradj ott, amíg nem szólok, mert Heródes keresi a gyermeket, hogy megölje*'” (Mt 2,13). A napkeleti bölcsek érkezésekor Heródes is hallott a „zsidók királyának” megszületéséről (vö. Mt 2,2). Amikor a bölcsek elhagyták városát, „Betlehemben és környékén megöletett minden fiúgyermeket 2 éves korig” (Mt 2,16). Azzal, hogy mindet legyilkoltatta, „a zsidók újszülött királyát” akarta megölni, akinek születéséről a bölcsek nála tett látogatása során szerzett tudomást. Ezért József, miután álmában megkapta a figyelmeztetést, „felkelt éjszaka és *Egyiptomba menekült* a gyermekkel és anyjával. Ott maradt *Heródes haláláig*. Mert kellett, hogy beteljesedjen az, amit az Úr mondott prófétája által: '*Egyiptomból hívtam fiamat*'” (Mt 2,14-15; vö. Oz 11,1).

Jézus visszatérése Betlehemből Názáretbe így vezetett tehát Egyiptomon keresztül. Amiként Izrael a szolgaság házából a kivonulás és visszatérés útjára lépett, hogy megkezdődjön az Ószövetség, hasonlóképpen *Isten gondviselése misztériumának letéteményese és segítője*, József szintén számkivetésben virrasztott afölött, aki majd megvalósítja az Újszövetséget.

Lk 2,40

Jézus a templomban

15. Az angyali üdvözet óta Máriával együtt bizonyos módon József is részese annak a Istennél öröktől *fogva elrejtett titoknak*, amely végül is testet öltött:

„Az Ige testté lett és közöttünk élt” (Jn 1,14). Emberek között élt, élettere *a názáreti Szent Család* volt, egy a kis galileai városka sok családjá közül, egy Izrael földjének számos családjá között. A gyermek Jézus ott „növekedett és erősödött. Bölcsesség töltötte el és Istennek kedve telt benne” (Lk 2,40). Az evangéliumok néhány szóban foglalják össze a „*rejtett*” élet hosszú időtartamát, mely alatt Jézus messiási küldetésére

készült. Egyetlen pillanat kivétel e rejtettség alól, amelyet *Lukács evangéliuma* ír le: *az a húsvét Jeruzsálemben, amikor Jézus tizenkét éves volt.*

Jézus ifjú zarándokként vett részt Máriával és Józseffel ezen az ünnepen. „Az ünnepnapok elteltével hazafelé indultak. A gyermek Jézus azonban Jeruzsálemben maradt, anélkül, hogy szülei tudták volna” (Lk 2,43). Egy nap elteltével vették észre eltűnését, és elkezdték keresni „a rokonok és ismerősök között”. „Három nap múlva megtalálták a templomban, ott ült a tanítók között, hallgatta és kérdezgette őket. Akik csak hallgatták, csodálkoztak okosságán és feleletein (Lk 2,46-47). Mária megkérdezte: „Gyermekem, miért tetted ezt velünk? *Atyád és én bánkódom kerestünk*” (Lk 2,48). Jézus válasza azonban olyan volt, hogy egyikük sem értette, mit is akar mondani vele. Ezt mondta: „Miért kerestetek? Nem tudátok, hogy *nekem Atyám dolgaiban kell fáradoznom?*” (Lk 2,49-50).

Ezt a választ hallotta József, akit Mária éppen az előbb „Jézus atyjának” nevezett. Valóban mindenki így beszélt és így is gondolta: Jézust „József fiának tartották” (Lk 3,23) az emberek. Mindazonáltal Jézus templombeli válasza a „feltételezett apának” bizonyára emlékezetébe idézte, amit egy éjszaka, tizenkét évvel azelőtt hallott: „József, ... ne félj magadhoz venni feleségül Máriát, mert *a gyermek, akit méhében hord, a Szentlélektől van.*” Már attól fogva tudta, hogy Isten titkának őrzője és letéteményese, a tizenkét éves Jézus pedig éppen *ezt a titkot idézte emlékezetébe: „Atyám dolgaiban kell fáradoznom.”*

Szent II. János Pál pápa: Evangelium vitae

Lk 2,34–35

„Nagy jel tűnt föl az égen: egy napba öltözött asszony”: Mária és az Egyház anyasága

103. Az Egyház és Mária misztériumának kölcsönös összefüggése világosan megmutatkozik a Jelenések könyvében leírt „nagy jelben”: „Nagy jel tűnt föl az égen, egy napba öltözött asszony, kinek lába alatt a hold, fején tizenkét csillagból a korona”.⁵⁷ E jelben az Egyház saját misztériumának képét ismeri föl: a történelemben élve tudja, hogy fölülmúlja a történelmet, mert itt a földön Isten országának „csírája és kezdete.”⁵⁸ Ezt a misztériumot látja az Egyház teljesen és példaszerűen megvalósulva Máriában. Ő a dicsőséges asszony, akiben Isten terve a legtökéletesebben megvalósulhatott.

⁵⁷ Jel 12,1

⁵⁸ LG 5

A „napba öltözött asszony” – mondja a Jelenések könyve – „áldott állapotban volt”.⁵⁹ Az Egyház tudja, hogy az Úr Krisztust a világ Üdvözítőjét hordozza, s hogy arra hivatott, hogy a világnak ajándékozza őt azáltal, hogy újjászüli az embereket Isten életére. Nem szabad elfelejteni azonban, hogy e küldetés Mária anyasága által vált lehetségessé, aki méhében foganta és világra szülte azt, aki „Isten az Istentől”, „valóságos Isten a valóságos Istentől”. Mária valóban Isten Anyja, *Istenszülő*, kinek anyaságában a legmagasabbra emeltetett az Istentől minden nőbe írt hivatás az anyaságra. Így Mária az Egyház mintaképe, ő az „új Éva”, a hívők anyja, az „élők” anyja.⁶⁰

Az Egyház annak is tudatában van, hogy lelki anyasága csak gyötrelmek és „vajúdások”⁶¹ közepette valósul meg, azaz örökös küzdelemben a rossz erőivel, melyek végighúzódnak a világon és próbálják lepecsételni az emberek szívét, hogy ellenállhassanak Krisztusnak: „Benne élet volt és az élet volt az emberek világossága; a világosság a sötétségben világít, de a sötétség nem fogta föl.”⁶²

Miként az Egyháznak, Máriának is a szenvedés jegyében kellett megélnie anyaságát: „Jel lesz, melynek ellene mondanak, hogy kinyilvánuljon sok szív gondolata... És a te lelket is kard járja át.”⁶³ Az Üdvözítő életének kezdetén Simeon Máriához intézett szavaiban össze van foglalva az a Jézus és vele együtt Mária ellen irányuló elutasítás, mely csúcspontját a Kálvárián éri el. „Jézus keresztje mellett”⁶⁴ Mária részese annak az ajándékozásnak, mellyel a Fiú önmagát adja: följánlja Jézust, odaadja Őt, végleg megszüli számunkra. Az angyali üdvözlés napján kimondott „igen” a kereszt napján érett meg egészen, amikor Mária számára eljött az idő, hogy elfogadjon, s mint fiát világra szüljön minden tanítványa lett embert, feléje fordítván a Fiú megváltó szeretetét: „Amikor Jézus látta, hogy ott áll Anyja, s mellette a tanítvány, akit szeretett, mondta Anyjának: 'Asszony, íme a fiad!’”⁶⁵

⁵⁹ Jel 12,2

⁶⁰ vö. Ter 3,20

⁶¹ Jel 12,2

⁶² Jn 1,4–5

⁶³ Lk 2,34–35

⁶⁴ Jn 19,25

⁶⁵ Jn 19,26

Szent II. János Pál pápa: Ecclesia de Eucharistia

Lk 2,22; vö. Lk 2,34-35

56. Mária egész Krisztus mellett eltöltött életével – és nemcsak a Kálvárián – magáévá tette az *Eucharisztia áldozat-jellegét*. Amikor fölvitte a kisded Jézust a jeruzsálemi templomba „hogy följánlják az Úrnak” (Lk 2,22), hallotta, hogy az agg Simeon megjövendöli erről a gyermekről: „jel lesz, amelynek ellene mondanak”, és „kard” fogja átjárni az ő lelkét is (vö. Lk 2,34-35). Megjövendölték a megfeszített Fiú drámáját, s vele együtt a Kereszt lábánál álló Mária *stabat Materét* is. Mária, aki napról napra készült a Kálváriára, az elővételezett Eucharisztia” – úgy is mondhatjuk, hogy a vágy és a följánlás „lelki áldozásának” – állapotában élt, ami a Fiával való együtt-szenvedésben teljesedett be; a húsvét utáni időben pedig az apostolok által vezetett és a szenvedés „emlékezeteként” ünnepelt Eucharisztiaán való részvételben élt tovább.

El tudjuk-e képzelni, mit érzett Mária, amikor Péter, János, Jakab és a többi apostol szájából hallotta az Utolsó Vacsora szavait: „Ez az én testem, mely értetek adatik” (Lk 22,19)? Az áldozatul adott és a szentségi jelekben megjelenő test ugyanaz, mint amelyet ő fogant a méhében! Az Eucharisztia vétele Mária számára azt jelentette, hogy újra magába fogadja azt a szívet, mely együtt dobogott az övével, és újra átélte, amit a Kereszt alatt tapasztalt.

XVI. Benedek pápa: Sacramentum caritatis

vö. Lk 2,19.51

Az Eucharisztia és Szűz Mária

33. Az Eucharisztia és az egyes szentségek kapcsolatából és a szent misztériumok eszkatologikus jelentéséből kirajzolódik a keresztény lét teljes arca, mely arra hivatott, hogy minden pillanatban lelki kultusz, önmagából följánlott, Istennek kedves áldozat legyen. És ha igaz, hogy mi valamennyien még úton vagyunk reményünk teljes beteljesedése felé, ez nem zárja ki azt, hogy már most hálával ismerjük el, hogy mindaz, amit Isten nekünk ajándékozott, teljesen megvalósult Szűz Máriában, Isten Anyjában és a mi anyánkban: az ő testben és lélekben történt mennybevétele számunkra a biztos remény jele, mert nekünk, akik az időben zarándokolunk, mutatja azt az eszkatologikus célt, melyet az Eucharisztia szentsége már most megízleltet velünk.

A szentséges Szűzben látjuk tökéletesen megvalósulva azt a szentségi módozatot is, mellyel Isten közeledik a maga üdvözítő kezdeményezésével az emberhez és átöleli őt. Az angyali üdvözletől pünkösdig a Názáreti Mária úgy jelenik meg, mint akinek a szabadsága teljesen Isten akaratának rendelkezésére áll. Az ő szeplőtelen fogantatása az isteni szó iránti feltétlen tanulékonyságában mutatkozik meg egész különlegesen. Az engedelmes hit határozza meg egész életét minden pillanatában Isten tevékenysége előtt. A figyelmesen hallgató Szűz teljes összhangban él az isteni akarral; őrzí a szívében az Istentől jött szavakat, s mozaikszemekként összerakva azokat, tanulja egyre mélyebben megérteni a hallottakat (vö. Lk 2,19.51); Mária a nagy Hívó, aki teljes bizalommal Isten kezébe adja magát és ráhagyatkozik az Ő akaratára.⁶⁶ Ez a misztérium egyre intenzívebbé vált, egészen addig, hogy teljesen beleolvadt Krisztus megváltó küldetésébe. Miként a II. Vatikáni Zsinat tanítja, „maga a Boldogságos Szűz is a hit zarándokútját járta, Fiával való egybetartozását hűségesen vállalta egészen a kereszttig, mely alatt az isteni terv szerint ott állt (vö. Jn 19,25), meggyötört szíve egygyé forrt a szenvedésben Egyszülöttjével, akinek áldozatához anyai lélekkel csatlakozott, szeretetből beleegyezve a tőle született áldozati Bárány föláldozásába; végül maga Jézus Krisztus a kereszten haldokolva anyául adta őt a tanítványnak: >Asszony, íme a te fiad!< (vö. Jn 19,26-27.)”⁶⁷ Mária az angyali üdvözlet pillanatától a kereszttig hallgatta az Igét, aki benne testté lett, s végül elnémult a halál hallgatásában. Végül ő az, aki karjaiba vette a föláldozott, immár élettelen testét annak, aki valóban szerette övéit, „mindvégig” (Jn 13,1). Ezért valahányszor az eucharisztikus liturgiában Krisztus testéhez és véréhez közeledünk, őhozzá is közeledünk, aki teljesen egyesülve vele, az egész Egyházért magára vállalta Krisztus áldozatát. A Színódusi Atyák joggal mondják, hogy „Mária indította el az Egyház részesedését a Megváltó áldozatában”.⁶⁸ Ő a szeplőtelen, aki föltételek nélkül elfogadja Isten ajándékát és így kapcsolódik az üdvözítés művéhez. A Názáreti Mária, a születő Egyház ikonja, a modellje annak, hogy miként vagyunk hívva valamennyien befogadni azt az ajándékot, amit Jézus önmagából készít az Eucharishtiában.

⁶⁶ vö. XVI. Benedek pápa: Homília (2005. XII. 8.): AAS 98 (2006), 15-16

⁶⁷ LG 58

⁶⁸ Propositio 4

XVI. Benedek pápa: Spe salvi

Lk 2,25; vö. Lk 2,35; Lk 2,38

50. Ezért kiáltunk hozzá: Szentséges Szűz Mária, te azon alázatos és nagy lelkek közé tartoztál Izraelben, akik – mint Simeon – „várták Izrael vigasztalását” (Lk 2,25), akik mint Anna, remélték „Jeruzsálem megváltását” (Lk 2,38). Te Izrael szent Írásainak lelkületét élted, melyek a reményről beszéltek – az ígéretről, amely Ábrahámnak és az ő utódának adatott (vö. Lk 1,55). Így értjük azt a szent félelmet, mely elfogott, amikor Isten angyala belépett a kamrádba, és azt mondta, hogy neked kell megszülnöd azt, akiben Izrael remélt, akire a világ várt. Általad, a te igened által kellett évezredek reményének megvalósulnia, belépnie ebbe a világba és a világ történelmébe. Meghajoltál e feladat nagysága előtt, és igent mondtál: „Íme, az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint” (Lk 1,38). Amikor szent örömben Júdea hegyein át a nagynénédhez, Erzsébethez siettél, az eljövendő Egyház képe lettél, mely a világ reményét hordozza méhében a történelem hegyein járva. De az öröm mellett, melyet Magnificatoddal beleénekelte az évszázadokba, tudtál a próféták sötét szavairól, melyeket Isten Szolgájának evilági szenvedéséről mondtak el. A betlehemi istállóbeli születés fölött ott ragyogott az angyalok fényessége, akik örömhírt mondtak a pásztoroknak, de nagyon tapasztalható volt Isten szegénysége is ebben a világban. Az agg Simeon a kardról beszélt, mely át fogja járni a szívedet (vö. Lk 2,35), az ellentmondás jeléről, ami a te Fiad lesz ebben a világban. Amikor Jézus megkezdte nyilvános működését, vissza kellett húzódnod, hogy növekedhessen az az új család, melynek megalapítására ő jött, s amelynek azokból kellett kinőnie, akik az ő szavát hallgatták és követték (vö. Lk 11,27). Jézus első tetteinek nagysága és öröme mellett a názáreti zsinagógában tapasztalnod kellett az „ellentmondás jeléről” szóló szavak igazságát (vö. Lk 4,28). Átélted az ellenségeskedés és az elutasítás egyre növekvő hatalmát, mely Jézus körül egyre szorosabbra zárult egészen a kereszt órájáig, amikor látnod kellett, hogy a világ Üdvözítője, Dávid örököse, Isten Fia gúny céltáblájaként, gonosztevők között hal meg, mint aki kudarcot vallott. Hallottad a szót: „Asszony, íme a te Fiad” (Jn 19,27). A keresztről új küldetést kaptál. A keresztnél új módon lettél anya: mindazok anyja, akik hisznek a te Fiadnak és követni akarják őt. A fájdalom kardja átjárta a szívedet. Meghalt a remény? A világ végleg fényesség nélkül maradt? Céltalan lett az élet? Abban az órában minden bizonytalansággal újra hallottad bensődben az angyal szavát, mellyel ő az ígélet pillanatában félelmedre válaszolt: „Ne félj, Mária!” (Lk 1,30) Hányszor mondta az Úr, a te Fiad a tanítványainak: „Ne féljetek!” A Golgota éjszakájában a szívedben újra hallottad a

szót. Tanítványainak az árulás órája előtt mondta: „Bízzatok, én legyőztem a világot!” (Jn 16,33) „Ne nyugtalankodjék a szívetek és ne csüggedjen!” (Jn 14,27) „Ne félj, Mária!” A názáreti órában az angyal ezt is mondta neked: „Országának nem lesz vége” (Lk 1,33). Vége lett, mielőtt elkezdődött volna? Nem, a keresztt alatt Jézus szavára a hívők anyja lettél. Ebben a hitben, mely a nagypéntek sötétségében is a remény bizonyossága volt, ébredtél a húsvét reggelére. A föltámadás öröme betöltötte a szívedet, és újra a tanítványok közösségébe vitt, akikből a hit által Jézus családjának kellett kialakulnia. Így voltál jelen a hívők közösségében, akik a Jézus mennybemenetele utáni napokban egyetértően imádkoztak a Szentlélek ajándékaiért (vö. ApCsel 1,14), és pünkösd napján meg is kapták azokat. Jézus „országa” más volt, mint amilyenek az emberek elgondolhatták. Abban az órában elkezdődött, és ennek az „országnak” nem lesz vége. Úgy maradsz a tanítványok körében, mint Anyjuk, mint a remény Anyja. Szentséges Szűz Mária, Isten anyja, mi Anyánk, taníts minket veled együtt hinni, remélni és szeretni. Mutasd meg nekünk az Ő országába vezető utat. Tengernek csillaga, fényeskedjél nekünk és vezess minket az utunkon!

XVI. Benedek pápa: Verbum Domini

vö. Lk 2,19-51

Isten Szava és az Istennek szentelt élet

83. Az Istennek szentelt élettel kapcsolatban a Szinódus elsősorban arra emlékeztetett, hogy ez az életforma „Isten Szavának meghallásából születik, és az evangéliumot életszabályként fogadja el”.⁶⁹ A szűzi, szegény és engedelmes Krisztus követésében élt élet ily módon „Isten Szavának élő »egzegézise«”⁷⁰ A Szentlélek, kinek erejéből leírták a Bibliát, ugyanaz, mint aki „Isten Szavának új fényével világosítja meg a rendalapítókat. Ebből az isteni Szóból fakad minden karizma és minden regula ezt akarja kifejezni”,⁷¹ és ez indítja el a keresztény életnek az evangéliumi radikalizmus által meghatározott sajátos útjait.

Szeretnék emlékeztetni arra, hogy a nagy monasztikus hagyományban a sajátos lelkiiségeknek mindig alkotóeleme volt a Szentírásról való elmélkedés, különösen a lectio divina formájában.

A szerzetesi élet régi és új formái ma is arra hivatottak, hogy a lelki élet valódi iskolái

⁶⁹ Propositio 24

⁷⁰ XVI. Benedek pápa: Predigt am Fest der Darstellung des Herrn (2. II. 2008); AAS 100 (2008), 133; Vö. II. János Pál pápa: Vita consecrata apostoli levél (25. III. 1996), 82; AAS 88 (1996), 458–460

⁷¹ Szerzetesi Kongregáció: Neubeginn in Christus: Ein neuer Aufbruch des geweihten Lebens im dritten Jahrtausend (19. V. 2002), 24: Ench. Vat. 21, 447

legyenek, melyekben a Szentírást a Szentlélek szerint olvassák az Egyházban, úgy, hogy az Isten egész népe számára hasznos legyen. Ezért a Szinódus ajánlja, hogy a szerzetesi közösségekben soha ne hiányozzék az alapos képzés a Biblia hívő olvasására.⁷²

Szeretném közkinccsé tenni azt a figyelmet és hálát, melyet a Szinódus a kontemplatív szerzetek iránt tanúsított, melyek tagjai sajátos karizmájukkal napjaik nagy részét Isten Anyjának követésére szentelik, aki szüntelenül elmélkedve hallgatta Fia szavait és szemlélte a tetteit (vö. Lk 2,19-51), valamint a betániai Máriát, aki az Úr lábánál ülve hallgatta az Ő szavait (vö. Lk 10,38). Különösen is gondolok a klauzúras szerzetesekre és szerzetesnőkre, akik a világtól elzárkózva bensőségebben egyesülnek Krisztussal, a világ Szívével. Az Egyháznak ma még inkább szüksége van azok tanúságtételére, akik elkötelezték magukat arra, hogy „semmit nem helyeznek Krisztus szeretete elé”,⁷³ A mai világot gyakran eluralja a külső tevékenység, s ez a szétszóródás veszélyét hozza magával. A személdő szerzetesek és szerzetesnők a maguk imádságos életével, azzal, ahogyan hallgatják Isten Szavát és elmélkednek róla, emlékeztetnek rá, hogy nem csak kenyérral él az ember, hanem minden szóval, mely Isten szájából származik (vö. Mt 4,4). Éppen ezért minden hívő jól gondolja meg, hogy ez az életforma „megmutatja a mai világnak azt, ami fontosabb, s végülis az egyetlen döntő dolog: van egy végső cél, melyért érdemes élni, azaz Isten és az Ő kifürkészhetetlen szeretete”.⁷⁴

XVI. Benedek pápa: Porta fidei

vö. Lk 2,19.51

13. Ebben az évben döntő lesz felidézniünk hitünk történelmét, melyben megmutatkoznak az életszentség és a bűn közötti szakadék kifürkészhetetlen mélységei. Míg az életszentségben láthatóvá válnak azok a kincsek, amelyekkel férfiak és nők életük tanúságtételével hozzájárultak a közösség növekedéséhez és fejlődéséhez, a bűnnek folyamatos és őszinte megtérésre kell készítenie mindenkit, hogy megtapasztalhassák a mindenkihez közeledő Mennyei Atya irgalmát.

Ez idő alatt tekintetünket Jézus Krisztusra, „ a hit szerzőjére és beteljesítőjére “ szegezzük (Zsid 12,2): benne talál beteljesedést az emberi szív minden vágyakozása és szorongása. A szeretet öröme, a szenvedés és fájdalom drámájára adott válasz, a

⁷² Vö. Propositio 24

⁷³ Szent Benedek: Regula, IV,21: SC 181, 456–458

⁷⁴ XVI. Benedek pápa: Ansprache beim Besuch der Abtei Heiligenkreuz (9. IX. 2007) in: AAS 99 (2007), 856

kapott bántásokkal szembeni megbocsátás hatalma és az élet győzelme a halál üressége felett: mindez az Ő megtestesülésének misztériumában találja meg beteljesülését; emberré válásában, abban, hogy osztozik emberi gyöngeségünkben, hogy átalakítsa azt feltámadásának erejével. Ő, aki meghalt és feltámadott a mi üdvösségünkért, világítja meg teljesen hitünk példáit (a szenteket), akik meghatározták üdvösségünk kétezer évét.

Mária hittel fogadta az Angyal szavát és odaadó engedelmességgel hitt az üzenetnek, hogy Isten anyjává lesz (vö. Lk 1,38). Erzsébetet látogatva magasztaló énekkel dicsőítette a Magasságbelit csodáiért, amelyeket azokban művel, akik benne bíznak (vö. Lk 1,46-55). Szüzességét megőrizve örömmel és megindultsággal hozta világra egyetlen Fiát (vö. Lk 2,6-7). Jegyesében, Józsefben bízva menekült Jézussal Egyiptomba, hogy mentse Heródes üldözése elől (vö. Mt 2,13-15). Ugyanezzel a hittel követte az Urat, amikor az prédikált, s vele maradt a Golgotán is (vö. Jn 19,25-27). Mária hittel ízlelte Jézus feltámadásának gyümölcsseit, s mindent megőrizve szívében (vö. Lk 2,19.51) átadta a Tizenkettőnek, akik ott voltak vele együtt a Cönákulumban, hogy megkapják a Szentlelket (vö. ApCsel 1,14; 2,1-4).

Az apostolok hittel hagytak el mindent, hogy kövessék a Mestert (vö. Mk 10,28). Hittek szavának, amellyel meghirdette Isten jelenlévő Országát és az Ő személyében való beteljesedését (vö. Lk 11,20). Életközösségben voltak Jézussal, aki tanította őket, és új életszabályt adott nekik, melyről halála után megismerhették, hogy kik az Ő tanítványai (vö. Jn 13,34-35). Hittel mentek el az egész világra, engedelmeskedve a parancsnak, hogy minden teremtménynek hirdessék az evangéliumot (vö. Mk 16,15) és mindeneknek félelem nélkül hirdették a feltámadás örömhírét, melynek hiteles tanúi voltak.

A hitben képezték a tanítványok az Apostolok körül az első közösséget az apostoli tanításban, az imában, az Eucharisztia ünneplésében, és közösnek tekintve javaikat, enyhítették testvéreik ínségét (vö. ApCsel 2,42-47).

A vértanúk hittel adták oda életüket, hogy tanúskodjanak az evangélium igaz voltáról, mely átalakította és képessé tette őket arra, hogy üldözőiknek is megbocsátva eljussanak a szeretet legnagyobb fokára.

Férfiak és nők mindenüket elhagyva hittel szentelték életüket Krisztusnak, hogy egyszerűségben, evangéliumi engedelmisségben, szegénységben és szűzi

tisztaságban éljenek, és konkrét jelei legyenek az Úrra való várakozásnak, aki nem késlekedik eljövetelével. Számptalan keresztény a hit erejével tevékenykedett az igazságosságért, azért, hogy az Úr szavait érvényre juttassák, aki azt mondta, hogy azért jött, hogy szabadulást hirdessen a foglyoknak, és meghirdesse az Úr kedves esztendejét mindenkinek (vö. Lk 4,18-19).

Évszázadokon át, a legkülönbözőbb korú férfiak és nők – akiknek neve föl van írva az Élet Könyvébe (vö. Jel 7,9; 13,8) –, vallották az Úr Jézus követésének szépségét, bárhová is szólította őket, hogy tegyenek tanúságot kereszténységükről: családban, munkahelyen, közéletben, a karizmák és szolgálatok gyakorlásával, amelyekre meghívást kaptak.

Mi is hitben élünk: a saját életünkben és történelmünkben jelenlévő Urunk, Jézus eleven megismerésében.

Ferenc pápa: Evangelii gaudium

vö. Lk 2,24

197. Isten szívében kiváltságos helye van a szegényeknek, olyannyira, hogy ő maga „szegénnyé lett” (2Kor 8,9). Megváltásunk egész útját a szegények szegélyezik. Az üdvösség egy alázatos leány „igenje” által jött el hozzánk egy nagy birodalom szélén, egy félreeső kis faluban. Az Üdvözítő istállóban született, állatok között, ahogyan ez a legszegényebbek gyermekeivel történni szokott; egy pár gerlét felajánlva mutatták be a templomban, azok áldozatával, akik nem engedhették meg maguknak, hogy bárányt vegyenek (vö. Lk 2,24; Lev 5,7); egy egyszerű munkás házában nőtt fel, és két kezével kereste a kenyerét. Amikor hirdetni kezdte az országot, kitaszítottak sokasága követte, s így vált láthatóvá, amit ő maga mondott: „Az Úr Lelke van rajtam, azért kent fel engem, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek” (Lk 4,18). A fájdalomtól gyötörteknek, a szegénység által nyomasztottaknak hirdette, hogy Isten a szíve közepében hordozza őket: „Boldogok vagytok ti, szegények, mert tiétek az Isten országa” (Lk 6,20), és így azonosult velük: „Éhes voltam és adtatok ennem”, tanítva ezzel, hogy az irántuk való irgalmasság a mennyország kulcsa (vö. Mt 25,35köv.).

Ferenc pápa: Laudato si'

vö. Lk 2,19.51

241. Mária, az anya, aki Jézust gondozta, most anyai szeretettel és fájdalommal ennek a sérült világnak viseli gondját. Ahogyan egykor átszúrt szívvel siratta Jézus halálát, most együtt érez a megfeszített szegényeknek és e világ emberi hatalom által elpusztított teremtményeinek szenvedésével. Ő teljesen átalakulva együtt él Jézussal, és minden teremtmény az ő szépségéről énekel. Ő a „napba öltözött” asszony, „lába alatt a holddal, fején pedig tizenkét csillagból álló koszorúval” (Jel 12,1). Felvéve a mennybe az egész teremtett világ Anyja és Királynéja. Megdicsőült testében, a feltámadt Krisztussal együtt, a teremtés egy része elérte szépségének teljességét. Ő nemcsak szívébe rejtette Jézus egész életét, melyet gondosan „megőrzött” (vö. Lk 2,19.51), hanem most már megérti minden dolog értelmét is. Ezért kérhetjük, hogy segítsen ezt a világot bölcsebb szemmel néznünk.

Ferenc pápa: Üzenet a betegek 26. világnapjára

vö. Lk 2,35

Kedves Testvérek!

Az Egyháznak mindig megújuló erővel folytatnia kell a betegek és a róluk gondoskodók szolgálatát, hűségesen az Úr megbízásához (vö. Lk 9,2-6; Mt 10,1-8; Mk 6,7-13) és követve Alapítója és Mestere ékesszóló példáját.

Ebben az évben a Betegek Világnapjának témáját a keresztre felfeszített Jézus szavai adják, amelyekkel édesanyjához, Máriához és Jánoshoz fordul: „Asszony, nézd, a fiad!... ‘Nézd, az anyád!’. Attól az órától fogva házába fogadta a tanítvány...” (Jn 19, 26-27).

1. Az Úrnak ezek a szavai rávilágítanak a keresztség misztériumának lényegére. A keresztség nem reménytelen tragédia, hanem az a hely, ahol Jézus megmutatja dicsőségét és ránk hagyományozza szerető végakarátát, amely a keresztény közösség és minden tanítvány életének alapszabályává válik.

Jézus szavai elsősorban Szűz Mária édesanyjai hívogatásának eredetét jelentik az egész emberiség felé. Ő különösen is Fia tanítványainak lesz az édesanyja ekkor, és gondoskodik róluk és kíséri útjukat. És jól tudjuk, hogy az anyai gondoskodás a gyermekei felé magában foglalja nevelésük anyagi és lelki oldalát is.

A keresztség kimondhatatlan fájdalma kereszttüldöfi Mária lelkét (vö. Lk 2,35), de nem

teszi bénulttá. Éppen ellenkezőleg, mint az Úr édesanyja az odaadás új útjára lép. A kereszten Jézus gondoskodik Egyházáról és az egész emberiségről. Mária arra hivatott, hogy vegye ki részét ebből a gondoskodásból. Az Apostolok Cselekedetei, amikor beszámol a Szentlélek pünkösdi nagy kiadásáról, megmutatja azt is, hogy Mária hozzálátott e feladatának teljesítéséhez az Egyház első közösségében. S ennek a feladatnak soha nincs vége.

Ferenc pápa: Üzenet a 32. ifjúsági világnapra vö. Lk 2,19.51

Maradjunk kapcsolatban, Mária példáját követve

Azt mondja Máriáról az evangélium, hogy megőrizte mindezeket, és elgondolkodott róluk szívében (vö. Lk 2,19.51). Ez az egyszerű názáreti lány példájával megtanítja nekünk megőrizni emlékezetünkben az élet eseményeit, de azt is, hogy összerakjuk azokat, hogy a töredékeket egymáshoz illesszük, hiszen együttesen mozaikot alkothatnak. Hogyan gyakorolhatjuk ezt konkrétan? Adok egy-két tanácsot.

Minden nap végén megállhatunk néhány percre, hogy visszaemlékezzünk a nap szép perceire, a kihívásokra, arra, ami jól és arra, ami rosszul ment. Így – Isten előtt és önmagunk előtt – kinyilváníthatjuk érzelmeinket: a hála, a bűnbánat, az Istenre hagyatkozás érzelmeit, és ha akarjátok, fel is jegyezhetitek ezeket egy füzetbe, egyfajta lelki naplóba. Ezt jelenti az imádkozás az életben, az étellel és az életről, és biztosan segít majd nektek jobban felismerni azokat a nagy dolgokat, amelyeket az Úr tesz valamennyitekért. Ahogyan Szent Ágoston mondta: Istent emlékezetünk széles mezején találhatjuk meg (vö. Vallomások, X. könyv, 8, 12).

Ha olvassuk a Magnificatot, észrevehetjük, mennyire ismerte Mária Isten szavát. Az ének minden versének megvan a párhuzama az Ószövetségben. Jézus fiatal édesanyja jól ismerte népének imádságait. Biztos, hogy szülei, nagyszülei tanították meg neki. Mennyire fontos, hogy az egyik nemzedék átadja a hitet a másiknak! Kincs rejtőzik az elődeink által tanított imákban, abban az egyszerűek kultúrájában megélt lelkiségben, amelyet népi vallásosságnak hívunk. Mária egybegyűjti népe hitének örökségét, egészen saját énekévé formálja azt, amely az egész Egyház éneke is. Az egész Egyház vele együtt énekl. Hogy ti, fiatalok is olyan Magnificatot tudjatok

énekelni, amely egészen a tiétek, és hogy életeteket ajándékol tudjátok adni az egész emberiségnek, döntő fontosságú, hogy hozzákapcsolódjatok a történelmi hagyományhoz és az előttek járók imájához. Ebből is látszik, mennyire fontos, hogy jól ismerjétek a Bibliát, Isten szavát, hogy mindennap olvassátok és összevegyétek életetekkel, hogy a mindennapi eseményeket annak fényében értelmezzétek, amit az Úr mond nektek a Szentírásban. Az imádságban és a Biblia imádságos olvasásában (az úgynevezett lectio divinában) Jézus felmelegíti majd a szíveteket, megvilágítja lépteiteket, életetek sötét időszakában is (vö. Lk 24,13–35).

Mária arra is megtanít minket, hogy eucharisztikus magatartással éljünk, vagyis hogy hálát adjunk, dicsőítsük Istent, és ne csak a nehézségekre figyeljünk. Az életnek olyan a dinamikája, hogy a mai kérések a holnapi hálaadások okaivá válnak. Így a szentmisén való részvételek és a kiengesztelődés szentségéhez való járulások egyszerre lesz végpont és kiindulópont: életetek mindennap megújul a bocsánatban, és a Mindenhatóhoz szálló örök dicsőítő énekké válik. „Bízzatok Isten emlékezetében: [...] az ő memóriája az ő együttérző, gyengéd szíve, amely örül annak, hogy véglegesen kitörölheti bennünk a rossz minden nyomát” (Homília az ifjúsági világnap szentmiséjén, Krakó, 2016. július 31.).

Láttuk, hogy a Magnificat akkor fakad Mária szívéből, amikor találkozik idős unokanővérével, Erzsébettel, aki a maga hitével, éleslátásával és szavaival segíti a Szület, hogy jobban megértse Isten benne való működésének, valamint a rábízott küldetésnek a nagyságát. És bennetek tudatosodott-e már, micsoda rendkívüli gazdagság forrása a fiatalok és az idősek találkozási pontja? Mennyire becsülik meg az időseket, a nagyszüleiteket? Teljesen jogosan vágytok arra, hogy „kirepüljétek”, nagy álmokat dédelgettek szívetekben, de szükségetek van az idősek bölcsességére és látásmódjára. Miközben odatárjátok szárnyaitokat a szélnek, fontos, hogy felfedezétek gyökereiteket, és meghallgassátok az előttek járók tanúságtételét. Értelmemmel rendelkező jövő építéséhez ismernetek kell a múlt eseményeit, és azokat illetően állást is kell foglalnotok (vö. Amoris laetitia apostoli buzdítás, 191., 193.). Nektek, fiataloknak, megvan az erőtök, az időseknek pedig megvan az emlékezetük és a bölcsességük. Ahogyan Mária Erzsébethez: fordítsátok tekinteteket az idősek, a nagyszülők felé. Olyan dolgokat mondanak majd nektek, amelyek fellelkesítik elméteket és megérintik szíveteket.

2.2. Liturgikus nézőpont

Az evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise szertartásának egyéb szövegeivel

A mai ünnep a Szent Családot állítja példaként elénk. Az evangéliumi szövegek azonban keveset beszélnek a Jézust körülvevő család mindennapi életéről – ez nem jelenti, hogy lényegtelen lenne erről beszélni, csupán azt, hogy az evangéliumi szerzők szemében természetesen nem ez jelenti a központi üzenetet. Az Egyház azonban fontosnak tartja hangsúlyozni a családok szerepét, a családi szeretet és béke célkitűzését, s ebben támogatást és példát a Szent Családtól – Jézustól, Szűz Máriától és Szent Józseftől kér.

A példakép mivolt jelenik meg már a *kezdő könyörgésben*: „Istenünk, te ragyogó példaképnek állítod elénk a Szent Családot. Segíts, hogy nyomukban járjunk: gyakoroljuk a családi élet erényeit, mindig egyek maradjunk a szeretetben, és így atyai házában örvendezzünk örök jutalmadnak”. A mai *evangélium* (hosszabb forma: Lk 2,22-40; rövidebb forma: 2, 22. 39-40) középpontjában azonban szintén nem a családi erények állnak, hanem Krisztus üdvösséghez, világosságot és szabadítást ajándékozó földi megjelenését hirdeti. A családi történésekről annyit tájékozódhatunk, amennyit az evangélium rövidebb formájában hallhatunk: „Amikor Mózes törvénye szerint eltelték Mária tisztulásának napjai, föl vitték Jézust Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak. Miután az Úr törvénye szerint elvégeztek mindent, visszatértek városukba, a galileai Názáretbe. A gyermek pedig növekedett és erősödött; eltelt bölcsességgel, és az Isten kedvét lelte benne”. A hangsúly még itt is Jézuson, az ő növekedésén van – ez nem melleleg lényeges támpont lehet Jézus emberségének értelmezéséhez: ő maga is egy valóban emberi utat járt be, melynek része volt a növekedés, fejlődés. A már említett *kezdő könyörgés* abban kapcsolódik az evangéliumhoz, hogy az atyai házról beszél: Jézus pedig a templomi bemutatáskor Atyja házába érkezik, ahogyan erről a misekönyv értelmező szövege is szól: „az evangélista már inkább azt mutatja be, hogy Jézus mint az Isten Fia a sajátjába jön, s a nép jámbor maradéka (Simeon, Anna) hódol előtte. Mivel ő a Fiú, neki az Atya tervét kell megvalósítania. Feladata össze lesz kötve áldozattal, s azt majd Mária is átéli lelkében”.

Az *első választható olvasmány* a családi életéről szóló intelmeket, tanításokat tartalmaz (Sir 3, 3-7. 14-17a). Bár más kontextusban, de itt is megjelenik a bűnöktől való szabadulás gondolata (Sir 3,3), ahogyan az evangélium pedig már egyetemes dimenzióban szól a szabadításról (Lk 2,30 – más fordításokban üdvösségről⁷⁵), melyet Isten minden nemzetnek ajándékoz.

A *második választható válaszos zsoltár* (104, 1b-2. 3-4. 5-6. 8-9) több gondolat mentén hozható összefüggésbe az evangéliummal. A zsoltárban halljuk: „Ő az Úr, a mi Istenünk, örökké emlékezik szövetségére”; illetve „Adjatok hálát az Úrnak, és hívjátok segítségül nevét, hirdessétek nagy tetteit a nemzetek között”. E gondolatok megjelennek Simeon szavaiban is: a karjaiban tartott gyermek világosság lesz, kinyilatkoztatás a pogányoknak és dicsőség Izraelnek (Lk 2,31-32). Míg a zsoltáros még csak átvitt, képi értelemben mondhatta, „Keressétek az Urat és hatalmas erejét, keressétek arcát szüntelen”, Jézusban már valóban Isten arca jelent meg az emberek között, s ő általa vitte végbe az Úr a legnagyobb csodatetteit, melyekről már a zsoltárban is hallhatunk. Az is elhangzik továbbá a zsoltárban, hogy az Úr „Örökké emlékezik szövetségére, ezernyi nemzedéknek adott igéjére”. Isten emberré lett igéjét pedig éppen a mai evangélium által megörökített napon mutatják be szülei a templomban.

Az evangéliumban Simeon így szól: „Most már elbocsáthatod szolgádat, Uram, szavaid szerint békességben” (Lk 2,29). Ehhez hasonlóan az *első választható alleluja* versben (Kol 3, 15a és 16a) szintén megjelenik a béke gondolata: „Szívetekben uralkodjék Krisztus békéje, Krisztus tanítása töltsön el titeket gazdagon”. A béke kérése a *felajánló könyörgésben* is visszaköszön:

„Könyörögve kérünk, hogy Isten Szűz Anyjának és Szent Józsefnek közbenjárására erősítsd meg családjainkat kegyelmedben és békédben”.

A *második választható alleluja* is egészen szorosan kapcsolódik az evangéliumhoz – megjelenik benne a prófétai megnyilatkozás, mint amilyen Simeoné és Annáé is volt, valamint az, hogy a legfőbb kinyilatkoztatás Isten Fia által érkezik: „Azelőtt Isten a próféták útján több alkalommal és többféle módon szólt őseinkhez. Ebben a végső korszakban a Fia által beszélt mihozzánk” (Zsid 1, 1-2).

2.3. Pedagógiai nézőpont

2.3.1. Tantörténet

Böjte Csaba – A Szent Család a példaképem

Gondjaimban, nehézségeimben kimondhatatlanul sokszor merítettem vigaszt, erőt, útmutatást a názáreti Szent Család életéből. A szegény, egyszerű élet elfogadásában számomra a betlehemi csendes barlang öröme, fénye ad erőt! Ha soha nem fogadnak el és bántanak, akkor én azért nem lázadok, mert az Egyiptomba menekülő, alázatos Szent Család a példaképem. A szülőföldemhez való ragaszkodásomban is az Egyiptomból hazatérő Szent Család az útmutatóm. És sorolhatnám tovább, hisz életem valamennyi döntésében ott találok Máriát, aki számomra hajnalcsillag és iránytű, és a legtisztább örömben az erőforrás. Gyengeségemben is a Szent Családhoz megyek vigaszért!

Mária, Szent József nem oldotta meg minden feladatát tízesre, hiszen, bár akarták, mégsem kaptak tisztességes szállást Betlehemben, a legjobbat akarták gyermeküknek, és mégis csak egy egyszerű istállóban találtak otthonra, és lám-lám, a tizenkét éves gyermeket is elveszítették!

Tökéletlen eszközök között is fel tud ragyogni a tökéletes szeretet és a jóság, és számomra ez is nagy nyugalmat adó szép tanítás. Egész keresztény hitem, világnézetem, gyermekvédelmi munkám, mind-mind e szép mennyei családhoz való tartozás élményére épül!

Én nem tökéletes, híres ember és nem is megvilágosodott szent akarok lenni, én ehhez a drága családhoz szeretnék tartozni, én az örök életben velük szeretnék együtt lenni, és mindegyre nagyon is méltatlan bűnös, nem szűnök meg ezért életem utolsó leheletéig dolgozni, imádkozni. A gyermekeink nevelésében is a názáreti Szent Család mindennapjai a példaképem.

Milyen csodálatos lehetett a hosszú, fárasztó munkanap után, ahogyan a Szent Család a saját kezükkel épített kis házban körbeülte az asztalt, és a Mennyei Atyának megköszönve a mindennapit, elköltötték a pislákoló mécses fénye mellett az estebédjüket.

Nincs ott se televízió, se internet, se villanyvilágítás, csak ők vannak, és talán egy egyszerű lencsefőzelék, és mégis azt gondolom, hogy e kis család végtelenül boldog, békeséges, és ez a lényeg, a többi mind csak selyempapír, díszes csomagolás!

Szeretem magam elé képzelni, ahogyan a vacsora után kiülnek a ház előtti kispadra, fölöttük ragyognak szépen a csillagok, a kis Jézus fázósan odabújik édesanyjához, és József elkezd énekelni egy szép ószövetségi zsoltárt.

Milyen egyszerű és tiszta kép, hosszú évek szépen begyakorolt kerek mozdulatai, semmi nem zavarja a békét, a boldogságot, míg az éjszaka csendjében békésen nyugovóra nem térnek. Ebbe a drága, zavartalan, egyszerű közösségbe hívott meg bennünket az Isten!

Mindezért szívem minden melegével bátorítlak, hogy bizalommal, élő hittel, gyermeki szeretettel siessünk Máriához, és hagyjuk, hogy azok a karok, melyek Jézust is ringatták, átöleljenek, sebeinket gyógyítsák, bekötözzék, s kezünket megfogva, még ha méltatlanok volnánk is, a Szentháromsághoz vezessenek!

Forrás: <http://imalanc.ro/w/bojte-csaba-a-szent-csalad-a-peldakepem/>

2.3.2. Evangélium témáját feldolgozó versek

Weöres Sándor

A boldogságról

A kis jércét nem irigylem én,
amikor kapar az udvar szemetén.
Irigylem a kotlóst: lázban, egyedül
az áthevülő tojásokon ül
s a változás titka körülkerengi.
A boldogság útszéli szemét,
szedhet eleget, ki lenyújtja kezét,
az érlelő kint kell megérdemelni.

A gondolat itt, ott, mindenütt
élő szövetet bont és sebet üt.
Ha sokallod mennyi rajta a seb,
fuss, mint a háromlábú eb,
fuss vissza, míg nem késő visszamenni.
A boldogság útszéli szemét,
szedhet eleget, ki lenyújtja kezét,
az érlelő kint kell megérdemelni.

Weöres Sándor
Kereszt-árnykép

A kereszt felső
ága égre mutat,
nagy örömhírt tudat:
„itt van a te utad”

a kereszt két karja a légbe szétszalad,
rajta sovány kezek tört vért virágzanak:
„vigyázz: őr a lélek, de a test megszakad,
kétfelé visz ösvény s te szabad vagy, szabad”

a keresztnek alsó
ága földre mutat:
„vesződj: itt áss kutat,
lásd benne arcodat.”

Balla Zsófi
DAL

Hol felvillan hol keskenyebb
hol sötétebb hol fényesebb
hol nedvesebb hol kényesebb
a szemed
hol kiderül hol nincs veled
hol fogyatkozik feketül
hol nyári éjszakán lebeg
a szemed
hol megbúvó apró gyerek
hol gömbölyül hol szétpereg
milyen ha nem vagyok veled

2.4. Kérdések az evangéliumhoz

- Hogyan viselem az olyan időszakokat, mikor úgy érzem, nem hallom Istent?

3. Oratio – imádság

A szentmise első könyörgése

Urunk, Istenünk, engedd, hogy téged egész lelkünkkel imádjunk, embertársainkat pedig őszinte szívből szeressük. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké.

Evangéliumhoz kapcsolódó fohász

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérek, küldd el Szentlelkedet, hogy életemet bizalommal teljesen át tudjam adni Neked! Amen.

4. Contemplatio – szemlélődés

Fotó az evangéliumi szakaszhoz

Simeon kézbe fogja a gyermek Jézust

Forrás: <https://pixabay.com/photos/stained-glass-window-church-jesus-4472141/>

5. Condivisio – megosztás

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Isten megtartja nekem tett ígéretét, mindenkor bízhatok az Ő felém való szeretetében.

6. Actio – tettekre váltás

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Hűséggel és állhatatossággal megmaradni az imában, s készülni az Istennel való találkozásra.